

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΔ΄
ΤΕΥΧΟΣ 136
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ,
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ,
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015

Θεμελίωση Ναοῦ καί Ἱεραποστολικοῦ Κέντρου στή Βόρεια Μοζαμβίκη

Στίς ἀρχές τοῦ Ὀκτωβρίου 2015, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης ἔφτασε μέσω Μαλάουι στή Βόρεια Μοζαμβίκη. Συγκεκριμένα στό χωριό Murakela στήν περιοχή τῆς Nahgoma Murumbi, ὅπου σέ ἀτμόσφαιρα πνευματικῆς χαρᾶς καί συγκίνησης, ἔθεσε τόν θεμέλιο λίθο τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης. Παράλληλα μέ τή θεμελίωση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τέθηκαν καί οἱ βάσεις γιά τή δημιουργία τῆς πρώτης Ὁρθόδοξης ἐνορίας τῆς περιοχῆς, ἀλλά καί τοῦ πρώτου ἱεραποστολικοῦ σταθμοῦ στή Βόρεια Μοζαμβίκη.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ὑποδέχθηκαν μέ ἐγκάρδιες ἐκδηλώσεις καί πολύ ἐνθουσιασμό τόν Ἐπίσκοπό τους. Οἱ τοπικοί ἄρχοντες τῆς εὐρύτερης περιφέρειας τόν καλωσόρισαν, κάνοντας ιδιαίτερη ἀναφορά στήν εὐλογία καί τήν τιμή πού αισθάνονται ὅλοι γιά τήν παρουσία του ἀνάμεσά τους. Οἱ ντόπιοι πιστοί, συναντήθηκαν μαζί του μέσα στήν πρόχειρη ἀχειροκατασκευή πού χρησιμοποιεῖται ὡς εὐκτήριος οἶκος, τονίζοντας τήν ἀνάγκη τῆς ἀνέγερσης κτιστοῦ ναοῦ, προκειμένου νά ἐξυπηρετοῦνται μέ εὐπρέπεια οἱ ἱατρειακούς ὑποχρεώσεις. Ἀναφέρθηκαν, ἐπίσης, στό γεγονός τῆς ἔλληψης βασικῶν ὑποδομῶν, στήν περιοχή καί παρακλητικᾶ ζήτησαν ἀπό τόν Ἐπίσκο-

πό τους, νά μεριμνήσει ὥστε νά δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιά τή λειτουργία ἐνός σχολείου, κάποιου μικροῦ ἱατρικοῦ κέντρου καί τῆς διάνοιξης μίας γεώτρησης μέ σκοπό τήν ἀντιληψη καί διάθεση πόσιμου νεροῦ.

Στή συνέχεια ὁ Θεοφιλέστατος κ. Ἰωάννης μέ τόν Ἀρχιμανδρίτη π. Δανιήλ Μπιάζη, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου, τόν Πρωτοπρεσβύτερο Ἑρμόλαο Ἱατροῦ, Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο Μαλάουι καί ντόπιους ἱερεῖς, τέλεσαν τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἀγιασμοῦ

καί καθαγίασαν τόν θεμέλιο λίθο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Τήν ἐπόμενη ἡμέρα, Σάββατο 10 Ὀκτωβρίου, ὁ Ἐπίσκοπος μέ τά μέλη τῆς συνοδείας του μετέβησαν στήν Ἐνορία τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Phalombe ὅπου ἔγινε ἡ εἰς Διάκονο χειροτονία τοῦ Μοζαμβικανοῦ πολύτεκνου οικογενειάρχη κ. Γρηγορίου Chitende, πού κατάγεται ἀπό τήν τοπική φυλή Τσιτσέουα. Τήν Κυριακή 11 Ὀκτωβρίου, στόν Ἱερό Ναό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Blantyre τελέστηκε ἡ εἰς Πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ π. Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος θά εἶναι ὁ πρῶτος ἐφημέριος τῆς νεοϊδρυθείσας Ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Murakela.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης

Χριστιανική Ίεραποστολή καί Πανορθόδοξη Σύνοδος

Όπως είναι γνωστό, ο ὀρθόδοξος κόσμος βρίσκεται καθ' ὁδόν πρὸς τὴν πραγματοποίηση τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἡ ἔναρξη τῆς ὁποίας ἔχει προσδιορισθεῖ γιὰ τὴν Πεντηκοστή τοῦ 2016. Πρόκειται, δίχως ἀμφιβολία, γιὰ ἓνα ὑψιστὸ ἱστορικὸ γεγονός, πού θά συνενώσει τίς Ὀρθόδοξες Πατριαρχικὲς καὶ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Ἡ Πανορθόδοξη Σύνοδος φιλοδοξεῖ νὰ δώσει μαρτυρία τῆς ἐνότητας τῆς Ὀρθοδοξίας, νὰ θεραπεύσει ἐσωτερικὲς ἀδυναμίες, νὰ διατρανώσει τὸ ἄνοιγμά της στὸν κόσμο, τὴν ἀνανέωση τῆς ποιμαντικῆς καὶ πνευματικῆς της ζωῆς, σὲ συνάρτηση μὲ τίς ὑπαρξιακὲς ἀναζητήσεις, τὰ φλέγοντα ἐρωτήματα, τὰ μεγάλα διλήμματα καὶ τοὺς προβληματισμοὺς τοῦ 20^{οῦ} καὶ 21^{οῦ} αἰῶνα.

Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖο, ἡ Σύναξη τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τοῦ 2008 (Φανάρι) εἶχε ἐπισημάνει πὼς «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀσκεῖ σήμερον τὴν διακονίαν αὐτῆς εἰς ἓνα ταχύτατα ἐξελισσόμενον κόσμον, ὁ ὁποῖος καθίσταται πλέον ἀλληλεπένδετος χάρις εἰς τὰ μέσα ἐπικοινωνίας καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων καὶ τῆς τεχνολογίας»¹. Πράγματι, ἡ παγκόσμια Ἱεραποστολή βρίσκεται σήμερον ἐνώπιον ἐνὸς ραγδαία μεταβλητοῦ καὶ ἀβέβαιου περιβάλλοντος, ὅπου ἡ οικονομικὴ κρίση ἐπαναφέρει δραματικὰ τὸ φαινόμενο τῆς φτώχειας καὶ τῆς ἀνέχειας, ὅπου ἀμφισβητεῖται ἡ ἠθικὴ ἀκεραιότητα τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν, ὅπου πανάρχαιες χριστιανικὲς ἐστίες ξεριζώνονται μὲ τὸν πιό βίαιο καὶ ἀποτρόπαιο τρόπο καὶ ὅπου ἄνθρωποι δίνονται ἐξαιτίας τῆς θρησκευτικῆς τους πίστεως.

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ ὑποστηρίξουν πὼς ἡ Ἱεραποστολή βρίσκεται σὲ ἀδιέξοδο ἢ πὼς εἶναι ἀδύναμη νὰ προωθήσει τοὺς στόχους της. Ἀντιθέτως, οἱ ὀρθόδοξοι Προκαθημένοι αἰσθάνθηκαν τὸ χρέος νὰ ἐπισημάνουν «τὴν

σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καί, εἰδικώτερον, διὰ τὴν διακονίαν πάντων ἡμῶν, τὸ χρέος τῆς Ἱεραποστολῆς, συμφώνως πρὸς τὴν τελευταίαν ἐντολήν τοῦ Κυρίου: “καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε τῇ Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς” (Πράξ. 1,8). Ὁ εὐαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ πιστευόντων εἰς Χριστόν, ἀποτελεῖ ὑπέρτατον χρέος τῆς Ἐκκλησίας» (β3). Ὡς θεῖα ἐντολή, λοιπόν, ἡ Ἱεραποστολή εἶναι συνεχῶς παρούσα στὸν κόσμο καὶ ἀναζωογονεῖται, παρά τίς δυσκολίες, ἀπὸ τὴν ἀναστάσιμη εὐλογία τοῦ Χριστοῦ.

Συνεπῶς, ἡ πορεία πρὸς τὴν Πανορθόδοξη Σύνοδο δὲν ἀφήνει ἀδιάφορη ἢ ἀμέτοχη τὴν ὀρθόδοξη Ἱεραποστολή. Σὲ προηγούμενα σημειώματά μας ἐνθυμίσαμε πὼς ἡ Ἱεραποστολή δὲν ἀφορᾷ μονάχα ὄσους δὲν ἔχουν ἀκούσει ἀκόμα νὰ γίνεταί λόγος

1. «Μήνυμα τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (2008)», στὸ Ἐκκλησία 2008/τ.10, 756-759, ἐδῶ 84.

γιά τόν Χριστό, ἀλλήλᾳ ἐκτείνεται ἐξίσου σέ ἐκεῖνες τίς ἀνθρώπινες καί κοινωνικές πραγματικότητες πού βρίσκονται σέ μία κατάσταση «πρό Χριστοῦ»². Συνεπῶς, τό ἱεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἀφορᾷ ὅλες τίς περιφέρειες τοῦ κόσμου. Ἐξάλλου, ἡ παγκοσμιότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως δέν μπορεῖ νά περιορίσει γεωγραφικά τήν ἱεραποστολή μόνο ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὄντως ἡ ἀνάγκη ἐνός ἐντονότερου εὐαγγελιστικοῦ ἔργου, ἐξαιρώντας ἀπό τήν ἱεραποστολική εὐθύνη ὅσους ζοῦν σέ κοινωνίες ὅπου ὑπάρχει ἤδη μιᾶ ἐμπεδωμένη χριστιανική παρουσία. Ἡ ἱεραποστολή ἐνσαρκώνεται τόσο ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστιανισμός διαθέτει μιᾶ στέρεα βάση, ὅσο καί ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη ἠθικῆς, ψυχικῆς καί πνευματικῆς στήριξης γιά τή στερέωση τῶν νέων χριστιανικῶν κοινοτήτων. Ὁ δεσμός αὐτός διαμορφώνει ἕνα πηλαῖσιο «σχεσιακῆς ἀμοιβαιότητας»: οἱ νέες ἡλικιακά Ἐκκλησίες ἀνανεώνουν μέ τόν ἐνθουσιασμό καί τήν πνευματική τους θέρμη τίς ἱστορικές Ἐκκλησίες, ὑπενθυμίζοντας στίς τελευταῖες ὅτι οἱ εὐαγγελικές ἀξίες δέν δικαιολογοῦν κανενός εἶδους ἀπογοήτευση ἢ πνευματική κόπωση, ἀλλήλᾳ ὅτι σέ κάθε στιγμή μποροῦν νά κομίσουν γόνιμους καρπούς, ἀκόμα καί στίς πιό ἀπρόσμενες συγκυρίες τῆς ζωῆς. Ὑπό τήν ἴδια ὀπτική, τά προβλήματα μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμα κι ἂν φαντάζουν μακρινά, ἀσήμαντα ἢ δέν ἀφοροῦν μιᾶ ἄλλῃ Ἐκκλησίᾳ, (ὀφείλουν νά) γίνονται κοινή ἀγωνία γιά ὅλο τόν ὀρθόδοξο κόσμο, ἀφοῦ τό ἕνα σῶμα τοῦ Χριστοῦ (Α΄ Κορ. 12,27) συμπάσχει, σύν-ἀγωνιᾷ καί σύσταυρώνεται, ὥστε τελικά νά σύν-ἀναστηθεῖ ἡλιτρωτικά μαζί Του. Κατά μία ἔννοια, ὁ Χριστός, ὡς κεφαλή, θέλει ὅλα τά μέλη ἐνωμένα μαζί Του, ὥστε ἀπό κοινοῦ νά πορευθοῦν τήν εὐαγγελική ὁδὸ πού καί ὁ ἴδιος διήλθε, νά γίνουν ὄχι ἀκροατές, ἀλλήλᾳ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου (Ἰακ. 1,25) πού νά ζωογονοῦν ἔμπρακτα καί νά μὴν νεκρώνουν τή χριστιανική πίστη (Ἰακ. 2,17). Γιά παράδειγμα, ἐάν τά μέλη κάποιων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ὑπόκεινται διώξεις ἢ δοκιμάζονται ἀπό φυσικές κακουχίες καί κοινωνικές

ταραχές, ὁ, φαινομενικά, ἀπόμακρος ἐκεῖνος πόνος γίνεται οἰκείος στά ὑπόλοιπα τά μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, τά ὁποῖα συντρέχουν πρὸς θεραπεία τῶν προβλημάτων, ὥστε ἡ ὠφέλεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νά γίνει καρπὸς πού ὅλοι νά μποροῦν νά γευθοῦν.

Τελικά, ἡ ἱεραποστολή παρουσιάζεται σάν μιᾶ «ὀλότητα», μέ ἄλλα λόγια σάν ἔργο τῆς «ὀλης» τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τό μέλος μιᾶς ἱστορικῆς καί ἐμπειριστικῆς Ἐκκλησίας συνδέεται ἀναπόσπαστα, μυστηριακά καί πραγματικά, μέ τό μέλος μιᾶς ἄλλῃς λεγόμενης «ιεραποστολικῆς Ἐκκλησίας». Ἔτσι, κατὰ τό αἶτημα τῆς Κυριακῆς προσευχῆς, ὁ εὐχαριστιακὸς ἄρτος μεταβάλλεται σέ ἐπιούσια ζύμη ζωῆς τόσο τῶν δοκιμαζόμενων καί ἀναδύμενων ὅσο καί τῶν ἱστορικῶν ἢ σέ πνευματικά κρίση χριστιανικῶν κοινοτήτων.

Τά παραπάνω ἀναφέρθηκαν ὥστε νά τεκμηριωθεῖ ἡ αὐτονόμη καί ὀργανική ἔνταξη τῆς ἱεραποστολῆς στήν ἐκκλησιαστική ἐμπειρία καί συνοδική ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ ἀνάγκη ὥστε ὁ λόγος περὶ τῆς (ιεραποστολικῆς) μαρτυρίας τῆς Ὀρθοδοξίας στὸν κόσμο νά μὴν τεθεῖ ἐκτὸς τῶν ἀναζητήσεων τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου. Στὴ συνέχεια θά ἐξετάσουμε ἂν ὄντως σὸ ἔργο τῆς Πανορθόδοξης ἔχει προβλεφθεῖ νά συμπεριληφθεῖ μιᾶ ἀναφορά πού ν' ἀφορᾷ τήν ἱεραποστολή καί, σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπάντησης, νά δοῦμε ποιὸ εἶναι τό περιεχόμενο αὐτῆς.

Κατὰ τήν προπαρασκευαστική τῆς Συνόδου περίοδο, οἱ Ὀρθόδοξοι αἰσθάνθηκαν τήν ἀνάγκη νά συζητήσουν τό ζήτημα τῆς σύγχρονης ἱεραποστολῆς, ὄχι τόσο γιά νά ἐπιβεβαιωθεῖ ἡ αὐτονόμη ὅσο καί διαχρονικὴ ἀνάγκη νά κηρυχθεῖ τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμο (κάτι πού δέν χρήζει συνοδικῆς ἐγκρίσης, ἔχοντας θεμελιωθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο), ὅσο κυρίως γιά νά ἐρευνηθοῦν τά νέα πεδία ὅπου πραγματώνεται σήμερα ἡ ὀρθόδοξη ἱεραποστολικὴ μαρτυρία. Ἔτσι, βλέπουμε πὼς ἡ Α΄ Προσυνοδικὴ Διάσκεψη (Σαμπεζύ, Ἐλβετία,

2. Βλ. Δ. Κεραμιδᾶς, «Θεολογία καί ἱεραποστολή: θεμελιώδη στοιχεῖα καί διαχρονικά χαρακτηριστικά», σὸ Πάντα τὰ Ἔθνη, 129/2014, 8-14.

1976), πού καθόρισε τήν ἡμερήσια διάταξη τῆς Πανορθόδοξης Συνόδου, ἀνέγραψε ὡς δέκατο κατά σειρά θέμα αὐτό τῆς «συμβολῆς τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν ἐπικράτηση τῶν χριστιανικῶν ιδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφοσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν καί τήν ἄρση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων». Τό ζήτημα αὐτό μαζί μέ τό ὄγδοο καί τό ἕνατο θέμα (ὑπό τόν τίτλο, ἀντιστοίχως, «σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρός τό λοιπό χριστιανικό κόσμο» καί «Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενική Κίνηση») ἀνήκουν σέ μιᾶ εὐρύτερη θεματική ἐνότητα πού ἀφορᾷ τό ἄνοιγμα καί τή μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας στόν κόσμο³. Ἐν συνεχείᾳ, ἡ Γ΄ Προσυνοδική Διάσκεψη (Σαμπεζύ 1986), συνέταξε ἕνα κείμενο ὑπό τόν ἐξῆς, ἑλαφρά τροποποιημένο σέ σχέση μέ τό 1976, τίτλο: «Ἡ συμβολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφοσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν, καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν καί λοιπῶν διακρίσεων». Τέλος, ἡ πρόσφατη Ε΄ Προσυνοδική Διάσκεψη (Σαμπεζύ 2015) ἐπεξεργάστηκε τήν ἀπόφαση τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς, δίχως νά ἀλλοιωθεῖ ριζικά τήν οὐσία ἢ τό περιεχόμενό της, καταθέτοντας τό εἰσηγητικό κείμενο «Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. Ἡ συμβολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφοσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν, καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν καί λοιπῶν διακρίσεων». Πρόκειται γιά τό κείμενο πού θά φτάσει στά χέρια τῶν συνοδικῶν

πατέρων *ad referendum*, οἱ ὁποῖοι θά ἀποφασίσουν, ὡς φορεῖς τῶν φρονήματος τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν τῶν ὁποίων προΐστανται, τήν ἔγκρισή ἢ καί πιθανές βελτιώσεις καί τροποποιήσεις του.

Ἐνδιαφέρον ἔχει τό γεγονός πῶς στό κείμενο τοῦ 2015 ὁ τίτλος τῆς ἀπόφασης τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς Διάσκεψης τοῦ 1986 παραμένει ἀκέραιος μέν, ἀλλῆ μεταφέρεται ὡς ὑπότιτλος, ἐνῶ ὡς κύριος τίτλος προτάσσεται πλέον «Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ». Αὐτό, κατά τήν ἄποψή μας, ὑπογραμμίζει πλέον φανερά τόν ὀργανικό δεσμό τῆς προσυνοδικῆς διαδικασίας μέ τήν καθόλου ἱεραποστολή τῆς Ἐκκλησίας, γεγονός πού οὕτως ἢ ἄλλως ὑπονοοῦνταν τόσο ἀπό τήν ὀρισθεῖσα ἀπό τό 1976 συνοδική θεματολογία ὅσο καί ἀπό τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου τοῦ 1986. Συνεπῶς, ἐπιβεβαιώνεται πῶς ἡ ἱεραποστολή (ὑπό τό πρίσμα τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας) θά συμπεριληφθεῖ στίς συνοδικές συζητήσεις. Ἄρα, ἡ ἀπάντηση στό ἀρχικό ἐρώτημα πού θέσαμε εἶναι καταφατική⁴. Στίς ἐπόμενες σελίδες, λοιπόν, θά ἐξετάσουμε συνοπτικά τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγητικῆς ἀπόφασης τοῦ 1986 (καθώς τό κείμενο τοῦ 2015 δέν ἔχει δημοσιοποιηθεῖ), τίς κύριες θεολογικές ιδέες καί πρακτικές ἱεραποστολικές κατευθύνσεις της⁵.

Τό κείμενο διακρίνεται σέ 8 ἐπιμέρους θεματικές παραγράφους: α) Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, θεμέλιο γιά τήν εἰρήνη, β) ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, γ) ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας στόν σύγχρονο κόσμο, δ) περί εἰρήνης καί δικαιοσύνης, ε) ἡ εἰρήνη ὡς ἀποτροπή τοῦ πολέμου, στ) Φυλετι-

3. Βλ. Γραμματεία ἐπί τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Συνοδικά ΙΙ, Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Γενεῦν 1978, 125. Τά θέματα 1-4 ἀφοροῦν τίς διορθόδοξες σχέσεις (ὀρθόδοξη διασπορά, αὐτοκέφαλο καθεστῶς, αὐτόνομο καθεστῶς, δίπτυχα), ἐνῶ τά θέματα 5-7 πρακτικά καί ποιμαντικά προβλήματα τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ (κοινό ἐκκλησιαστικό ἡμερολόγιο, κωλύματα γάμου, ἀναπροσαρμογή τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων γιά τή νηστεία). Βλ. ὁ.π., 126. Τό εἰδικό θέμα «Ἡ Ὁρθοδοξία στόν κόσμο» ὅπως καί τό, συναφές μέ τήν ἱεραποστολή, «Ὁρθοδοξία καί ἄλλες θρησκείες» παραπέμφθηκαν στήν κατ' ἴδιαν μελέτη τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Βλ. ὁ.π., 126-127.

4. Αὐτό, βέβαια, δέν ἀναιρεῖ τή σημασία τῶν παραδοσιακά καθιερωμένων ὀρισμῶν γιά τήν ἱεραποστολή, ἔτσι ὅπως ἔχουν ἀποκρυσταλληθεῖ στό ἔργο ἐπαϊόντων θεολόγων καί ἐνεργῶν ἱεραποστόλων. Ἡ ἱεραποστολική, ὡς εἰδικό γνωστικό ἀντικείμενο τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης, ἔχει καταξιοθεῖ στή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας καί οἱ σχετικές, γνωστές στό ἐλληνοφώνο κοινό, μελέτες (καί μέσα ἀπό τό δελεῖο Πάντα τά Ἔθνη) τό ἔχουν μέ μεγάλη ἐπάρκεια ἀναδείξει.

5. Βλ. ἐπίσης τήν ἐνδιαφέρουσα μελέτη τοῦ Σ. Τσομπανίδου, *Μετά-ἡλιουργία: ἡ ὀρθόδοξη συμμετοχή στήν κοινή χριστιανική μαρτυρία γιά δικαιοσύνη, εἰρήνη καί ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας*, Θεσσαλονίκη 2009.

κές και λοιπές διακρίσεις, ζ) αδελφσύνη και ἀλληλεγγύη μεταξύ των λαών και η) ἡ προφητική ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας: μαρτυρία ἀγάπης ἐν διακονίᾳ⁶. Οἱ παράγραφοι δὲν χωρίζουν νοηματικά τὸ κείμενο, ἀλλὰ προβάλλουν τοὺς τομείς ὅπου ἀποκτᾶ ψηλαφητὸ περιεχόμενο ἡ ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία καὶ ξεπροβάλλει ἡ πανανθρώπινη καὶ ἐλπιδοφόρα ἀξία τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν σὲ ἀναφορά μὲ τίς ὀδυνηρές περιστάσεις τοῦ σημερινοῦ κόσμου. Οἱ ὀρθόδοξοι ἐκπρόσωποι, μιλώντας ἐξ ὀνόματος ὄλων τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἀποτύπωσαν «εἰς ἐν πρῶτον κείμενον τὰς θεμελιώδους ἀντιλήψεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν κύριων αὐτῶν προβλημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦν τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην καὶ κατακαίουν τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας», τὰ ὁποῖα «αἰσθάνονται ἐπιτακτικωτέραν τὴν ἀνάγκην νὰ ἀκούσουν τὴν αὐθεντικὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἐπ' αὐτῶν καὶ νὰ ἰδοῦν ταύτην λαμβάνουσαν θέσιν, σαφὴ καὶ συγκεκριμένην»⁷.

Τὸ κείμενο, ἂν ἰδῶθῃ στό σύνολό του, δὲν ἐπιδιώκει νὰ ἐπιβάλλει ἄνωθεν καὶ διδακτικά κανόνες ἠθικῆς συμπεριφορᾶς, οὔτε προχωρᾷ σὲ οὐδέτερες ἀναφορές περὶ εἰρήνης, δικαιοσύνης καὶ συναδέλφωσης. Οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι πού τὸ ὑπογράφουν ἔχουν τὴν ἐπίγνωση ὅτι ἡ πίστη καὶ ἡ προφητικὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβάλλει τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Εὐαγγελίου ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου οἱ ἀρχές αὐτές δοκιμάζονται καὶ διακινδυνεύει ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὅπου κυριαρχοῦν διχασμοί, ἐντάσεις καὶ διενέξεις. Κατὰ μία ἔννοια, τὸ κείμενο προηγείται τῶν Συνάξεων τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν οἱ ὁποῖοι, μὲ ἀγωνιώδη τρόπο, διακήρυξαν τίς δύο τελευταῖες δεκαετίες τὸ χρέος, καταρχὴν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἐν συνεχείᾳ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, νὰ ἐκρίζωθῃ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, νὰ ἐξαλει-

φθῇ ὁ ἐθνικισμὸς, νὰ συναντηθοῦν εἰρηνικά οἱ λαοὶ καὶ νὰ διαληφθῇ ὁ Χριστιανισμὸς μὲ τίς ἄλλες θρησκείες.

Ἡ ἀρχικὴ τοποθέτηση τοῦ κειμένου βλέπει τὴν Ἐκκλησία νὰ φανερώνεται στὸν κόσμον, νὰ πορεύεται στὴν ἱστορία, νὰ τὴν μεταμορφώνει σὲ χώρον ὅπου πραγματώνεται ἡ σωτηρία. Τὸ περιεχόμενο τῆς Ἱεραποστολῆς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὡς «κορυφωσις καὶ συγκεκριμένη ἐκείνη τῆς θεῆς δημιουργίας» καὶ ὡς δημιουργημὰ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει θυσιαστικά, κενωτικά καὶ ἀγαπητικά γιὰ τὸν ἄνθρωπον, διαβλέποντας τὴν ἀνάγκη ν' ἀποκατασταθῇ ἡ κτίσις στὴν προπρωτικὴν κατάστασιν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ σχέση καὶ ἡ εἰρήνη μὲ τὸν Θεόν. Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἀνθρώπου «εἰς τὸ ἀρχέγονον μεγαλεῖον καὶ κάλλος τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἐταυτίσθη ἀπολύτως μὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς (=Ἐκκλησίας)» (Α.2). Αὐτὸ σημαίνει: α) τὴ «διαφύλαξιν τῆς αὐθεντικότητος καὶ τῆς πληρότητος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν σωτηρίαν του», β) τὴν προάσπιση τῆς ἰερότητας καὶ θεϊότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ὡς ἐμβάθυνση τοῦ μυστηρίου τῆς θεῆς Οἰκονομίας καὶ γ) τὴ διακονία τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ὑπὲρ τῆς ἰερότητας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πού εἶναι «ἀνεξάντλητος πηγὴ κάθε χριστιανικῆς προσπάθειας διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς ἀξίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου» (Α.2-3).

Νὰ σημειωθῇ πὼς τὸ κείμενο κάνει λόγο γιὰ τὴν «ἰερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους», ἀποφεύγοντας νὰ περιοριστεῖ μόνον στό ὀρθόδοξο πλήρωμα. Ἀντίθετα, ἡ διάθεση εἶναι νὰ προχωρήσῃ ἡ Ὁρθοδοξία, ὡς συνεργὸς τοῦ Θεοῦ, στὴ διακονία ὄλων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν θελήσειν (Α.6). Ἔτσι, προσκαλεῖ στὴ διαχριστιανικὴ συνεργασία (Α.4) καὶ τὴ συνεννόησιν μὲ ὅσους ἀπὸ τίς ἄλλες θρησκείες ἀγαποῦν καὶ ἐργάζονται γιὰ τὴν εἰρήνην (Α.5) ὥστε, ἀπο-

6. Γιά τὸ κείμενο βλ. Γραμματεία ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Συνοδικὰ ΙΧ, Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Γενεύη 2014, 315-325 καὶ στὸν ἠλεκτρονικὸν ἰστότοπον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐνότητα: «Ἡ Ὁρθοδοξία σὲ διάλογον (Πρακτικά)». 129/2014, 8-14.

7. Συνοδικὰ ΙΧ, 156. Ἁλλοῦ: «Εἶναι ἰδικόν μας καθήκον νὰ δημιουργήσωμεν γέφυραν μεταξύ τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν συγχρόνων προβλημάτων τοῦ κόσμου. Ἄλλως, παραμένομεν εἰς γκέττο καλῶν προθέσεων». Ὁ.π., 176.

κλείοντας τόν συγκρητισμό καί τήν ἐπιβολή τῆς μιᾶς θρησκείας πάνω στήν ἄλλη, ν' ἀπαλειφθεῖ ὁ μεταξύ τῶν θρησκειῶν καί ἰσῶν φανατισμός καί νά συμφιλιωθοῦν οἱ ἰσῶι στά ἀγαθά τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐλευθερίας. Μιά τέτοιου εἴδους διακονία, τονίζεται, εἶναι ἐντολή Θεοῦ (Α.6)!

Ὅτι ἰσχύει γιά τήν προάσπιση τῆς εἰρήνης, ἀφορᾷ αὐτονοήτως τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐλευθερίας, σέ ἀτομικό καί συλλογικό ἐπίπεδο. Ἡ ἐννοια τῆς ἐλευθερίας θεμελιώνεται, ἀπό χριστιανικῆς πλευρᾶς, στήν ἰδέα τῆς «ὄντολογικῆς ἐνότητας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους» (Β.1), πού πηγάζει καί διατηρεῖται μέσῳ τῆς κοινωνίας μέ τόν Τριαδικό Θεό. Αὐτή ἡ συσχέτιση μεταξύ θεοῦ καί ἀνθρωπίνου στοιχείου δέν ἀκρωτηριάζει τήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία, ἀλλὰ τήν θεραπεύει καί τήν ἐντάσσει στό ἀπολυτρωτικό σχέδιο τοῦ Θεοῦ (Β.2). Ὡς θεῖο δῶρο καί μέσῳ τῆς ὑπακοῆς στόν Θεό, ἡ ἐλευθερία ὁδηγεῖ, ἀναβατικά, στήν ἀνθρώπινη τελειότητα· ἀπεναντίας, στό βαθμό πού ἐκδηλώνεται ὡς παρακοή καί αὐτονόμηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Θεό προκαλεῖ τό φυσικό, κοινωνικό κακό (ἐκκοσμικευση, βία, πόλεμος, ἀνισότητα, καταπίεση θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, βίαιες μεταναστεύσεις πληθυσμῶν, πυρηνικοί ἐξοπλισμοί κ.λπ.). Καί πάλη τό κείμενο δέν μένει ἀμέτοχο τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καί τῶν παγκόσμιων κοινωνικῶν προβλημάτων οὔτε ἀποστασιοποιεῖται ἀπό αὐτά. Ἡ ἀναφορά στά παγκόσμια προβλήματα δηλώνει τή συνειδητοποίηση τῆς τραγικότητας τοῦ σημερινοῦ κόσμου. Παρόλ' αὐτά, τό παγκόσμιο κακό δέν ἐξετάζεται καθαυτό, ἀλλ' ὡς ἐπιφαινόμενο τῆς ἁμαρτίας καί τῆς ἀπόστασης ἀπό τόν Θεό: «Ἡ ἁμαρτία εἶναι πνευματική ἀσθένεια, τῆς ὁποίας τά ἐξωτερικά συμπτώματα εἶναι αἱ ταραχαί, αἱ ἔριδες, οἱ πόλεμοι μέ τās τραγικάς των συνεπειάς. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιδίδωκει νά ἐξαλείψῃ ὄχι μόνον τά ἐξωτερικά συμπτώματα αὐτῆς τῆς ἀσθενείας, ἀλλὰ καί τήν αἰτίαν αὐτῶν, τήν ἁμαρτίαν» (Δ.5). Ἡ ὄντολογική ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητας καί ἡ ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου (ἔτσι ὅπως διασώζονται στό κήρυγμα, τή θεολογία, τή λατρεία, τή ποιμαντορική ζωή τῆς Ἐκκλησίας [Β.2]), συνεπάγονται τήν ἀνάγκη ἐπαναθεώρησης τῆς ἐκκοσμικευμένης,

ὀρθολογιστικῆς ἀντίληψης τῆς ἀνθρώπινος ἐλευθερίας, ἡ ὁποία βασίζεται μέν στή ρητορική τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀλλὰ συχνά παραμελεῖ νά ὑπενθυμίσει τίς ἠθικές καί κοινωνικές εὐθύνες τῶν χριστιανῶν καί τῆς ἀνθρωπότητας.

Συνοπτικά, οἱ κατεξοχὴν χριστιανικῆς ἰδέες τῆς ἐν Χριστῷ πρόσληψης ὀλοκληροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους (Γαλ. 3,28), τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακεφαλαίωσης τῶν πάντων (Ἐφ. 1,10) καί τῆς ἐν Χριστῷ καταλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν οὐράνιο Πατέρα ἀναδεικνύουν τήν ὑψιστή ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί εἶναι στή βάση τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας καί τοῦ διεθνοῦς διαλόγου γύρω ἀπό τήν εἰρήνη, τήν κοινωνική δικαιοσύνη καί τά ἀνθρώπινα δικαιώματα (Γ.1).

Προκύπτει, ὡστόσο, τό ἐρώτημα: πῶς μετουσιώνονται οἱ παραπάνω ἀρχές στήν ἱεραποστολική ζωή; Ἐδῶ πρέπει καταρχήν νά εἰπωθεῖ ὅτι οἱ ἀξίες τῆς ὄντολογικῆς ἐνότητας, τῆς ἱερότητας καί τῆς ἀνακεφαλαίωσης τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου σημαίνουν, κατά κύριο λόγο, ὅτι ὁ ὀρίζοντας τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης εἶναι παγκόσμιος κι ὄχι μυωπικά τοπικός ἢ στενά ἐθνικός. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ χριστιανική ἱεραποστολή δέν ἐφησυχάζει ὅταν πέραν τοῦ ἐθνικοῦ ὀρίζοντα ὑπάρχουν ἐστίες ἀνελευθερίας, ἀδικίας καί πολέμου. Ἐπίσης, ἡ παγκοσμιότητα τῶν χριστιανικῶν ιδεῶν δηλώνει πῶς ὅπου οἱ ἄνθρωποι –ἀκόμα κι ἂν δέν ἀνήκουν στό Χριστιανισμό– προασπίζονται τίς ἀρχές τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης, ἐκεῖ ἐπικρατεῖ τό θέλημα τοῦ Πατέρα γιά τόν κόσμο, ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ γιά τόν ἄνθρωπο καί τά δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιά τίς ἀνθρώπινες κοινότητες: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ καθῆκον αὐτῆς νά ἐπικροτῇ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ πράγματι τήν εἰρήνην (Ρωμ. 14,19) καί ἀνοίγει τήν ὁδόν πρὸς τήν δικαιοσύνην, τήν ἀδελφοσύνην, τήν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καί τήν ἀμοιβαίαν ἀγάπην μεταξύ ὄλων τῶν τέκνων τοῦ ἐνός οὐρανοῦ Πατρός ὡς καί μεταξύ ὄλων τῶν ἰσῶν, τῶν ἀποτελούντων τήν ἐνιαίαν ἀνθρώπινην οἰκογένειαν» (Δ.6). Γιά τοὺς χριστιανούς, οἱ ἀρχές αὐτές γίνονται ἀληθινὰ παγκόσμιες στήν προοπτική τοῦ ἀγκαλιάσματος τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τόν Χρι-

στό: «Ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ ὄριμος καρπὸς τῆς ἐν αὐτῷ ἀνακεφαλαιώσεως τῶν πάντων, τῆς ἀναδείξεως τῆς ἱερότητας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ὡς εἰκόνας Θεοῦ· τῆς προβολῆς τῆς ὀργανικῆς ἐνότητας· ἐν αὐτῷ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τοῦ κόσμου· τῆς ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ καθολικότητας τῶν ἰδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητας καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί, τέλος, τῆς καρποφορίας τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἁλῶν τοῦ κόσμου. Ἡ πραγματικὴ εἰρήνη εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἐπικρατήσεως ἐπὶ τῆς γῆς ὁλῶν αὐτῶν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν» (Δ.2). Μέσα ἀπὸ τὴν πίστη στό Χριστό, τὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου διαβλήπουν τὴν ἀγαπητικὴν πνοὴν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ὅπου ἀνθρώπινα χέρια ἐργάζονται γιὰ τὸ δίκαιο, τὴν ἐλευθερία, τὴν εἰρήνευση καὶ τὴν καταλλαγὴν.

Ἡ ἔννοια τῆς ὄντολογικῆς ἐνότητας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τῆς παγκοσμιότητας τῆς ἡλιθιωτικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ ἐμπεριέχει καὶ μία ἄλλη, ὄχι ἡλιγότερο σημαντικὴ γιὰ τὴν χριστιανικὴν ἱεραποστολήν, διάστασις: τὴν ἀπαλειφὴν κάθε εἴδους διακρίσεων μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ὡς πρὸς αὐτό, τὸ κείμενο εἶναι ξεκάθαρο: ὁ Χριστὸς «χώρεσε» ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, δημιούργησε ἓνα ἔθνος (Πράξ. 17,26· στό κείμενο: ΣΤ.2), ἀποδοκιμάζοντας κάθε βία καὶ ἀδικία (Ψαλμ. 10,5· στό κείμενο: ΣΤ.1). Στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ –ἀπὸ τὴν «ἐπὶ τῆς γῆς» προληπτικὴ φανέρωσή της ἕως τὴν «ἐν οὐρανῷ» πλήρωσή της– δέν ὑπάρχει χώρος γιὰ μισαλλοδοξία, ἐχθρότητα, ἐθνικὰ ἢ ἄλλα μίσση. Συνεπῆς πρὸς αὐτὴ τὴν διδασκαλίαν, ἡ Ὁρθόδοξία ἀποδοκιμάζει νοοτροπίες πού διαβαθμίζουν ἢ ὑποβαθμίζουν ἀξιολογικὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμένει «εἰς τὴν καταπολέμησιν ὁλῶν τῶν διακρίσεων εἰς βάρους διαφόρων μειονοτήτων» (ΣΤ.2).

Ποιὲς εἶναι, ὅμως, οἱ «διάφορες μειονότητες» γιὰ τίς ὁποῖες γίνεται ἐδῶ λόγος; Τὸ κείμενο διευκρινίζει πῶς ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ «χωρὶς συμβιβασμούς» (ΣΤ.4) καταδίκη τῶν διακρίσεων ἀφορᾷ τίς θρησκευτικῆς, γλωσσικῆς καὶ ἐθνικῆς μειονότητες, διότι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ἀπροϋπόθετη, ἀλλὰ συνδέεται μὲ τὴν «ἐλευθερίαν τῆς κοινότητος

εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος ἀνήκει» (ΣΤ.3). Ἔτσι, φυσιολογικὰ, «ἐκάστη κοινότης πρέπει νὰ ἐξελιθιστεῖ καὶ νὰ ἀναπτύσσεται συμφῶνως πρὸς τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματά της. Ἐν προκειμένῳ ὁ πληουραλισμὸς θὰ ἔπρεπε νὰ ρυθμίζει τὴν ζωὴν ὁλῶν τῶν χωρῶν». Ἡ ἀρχὴ αὐτή, ὡς παγκόσμια, ἀναφέρεται αὐτονοήτως τόσο στὶς χώρες ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς ἀποτελεῖ τὴν πλειοψηφοῦσα θρησκείαν, ὅσο καὶ στὶς χώρες ἢ κοινωνικὰ περιβάλλοντα ὅπου οἱ χριστιανοὶ εἶναι μειονότητα. Αὐτὸ προϋποθέτει μιὰ βαθιὰ πνευματικὴ διάκριση, πρωτίστως γιὰ τοὺς χριστιανούς καὶ δευτερευόντως γιὰ ὁλοὺς τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως, ὥστε, στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου, νὰ ξεπροβάλλῃ ἡλιθιωτικὰ τὸ ἥθος τῆς «κατάληψης(s) κάθε μεσοτοίχου ἐχθρας καὶ προκαταλήψεως», ἀφοῦ κάθε ἀνθρώπος εἶναι, γιὰ τὸν χριστιανό, «πληθίσιον», φορέας τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ καὶ ἰσότημο μέλος τῆς ἀνθρώπινης οἰκογένειας (ΣΤ.4) καὶ συνεπῶς ὑφίστανται μαζὶ τοῦ πνευματικοῦ δεσμοῦ.

Οἱ συντάκτες τοῦ κειμένου ἔχουν ἐπίγνωσις ὅτι οἱ παραπάνω διαπιστώσεις ἐπιδροῦν κατὰ οὐσιαστικὸν τρόπον στὴν ἐμπέδωσις τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν ἁλῶν. «Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ συμβάλουν διὰ τῆς καλλιέργειας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος καὶ γενικωτέρου τοῦ ἁλοῦ καθὼς καὶ διὰ τῆς ὁλης πνευματικῆς τῶν δραστηριότητος εἰς μιάν μεταβολὴν πρὸς τὸ ἡλιότερον τοῦ γενικοῦ κλίματος καὶ φρονήματος» (Ζ.1). Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, οἱ ὀρθόδοξοι διακηρύττει δέν μένουν κενὸ γράμμα, ἀλλὰ μεταουσιώνονται σ' ἓνα ἥθος, σὲ μιὰ νοοτροπία θεωρίας καὶ πράξης, πού βλέπει τὴν κοινωνικὴν δράση πρωτίστως –καὶ κατεξοχὴν– ὡς ἓνα πνευματικὸν χρέος. Ἐπομένως, ἡ ἀδράνεια καὶ ἡ ἀδιαφορία τῶν χριστιανῶν ἐνώπιον τῶν προκλήσεων τῆς ἱεραποστολῆς ταυτίζεται μὲ τὴν προδοσίαν τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀπουσίαν ἐνεργοῦ πίστεως (Ζ.3). Ὅμως, πῶς συμβαίνει νὰ εἶναι ἀπὸ τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ νὰ νεκρώνεται ἡ πίστις; Δέν εἶναι παράδοξος ὁ ἰσχυρισμὸς πῶς ὁ Χριστὸς «ἀπουσιάζει» ἀπὸ τὴν δημιουργίαν Του; Τὸ κείμενο μᾶς ἀπαντᾷ, σημειώνοντας πῶς ὁ χριστιανός, ἔχοντας υἱοθετηθεὶ ἀπὸ τὸν Χριστόν, βρίσκεται σὲ μιὰ διαρκὴ ὑπαρξιακὴ

σχέση μαζί Του, ἐπιζητεῖ «ἐν μετανοίᾳ» τὴ θεία δικαιοσύνη (Δ.4) καὶ μιμεῖται τὸν Χριστό σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. «Τό νά εἴμεθα χριστιανοί σημαίνει νά μιμώμεθα τὸν Χριστόν καί νά εἴμεθα ἔτοιμοι νά τὸν ὑπηρετήσωμεν εἰς τό πρόσωπον τοῦ ἀδυνάτου, τοῦ πεινῶντος, τοῦ καταδυναστευομένου καί γενικῶς τοῦ ἔχοντος ἀνάγκην βοηθείας» (Ζ.4). Δίχως τὴν ἔμπρακτὴν σχέση μέ τὸν Χριστό καί τὴ συνεργία ἀνθρώπου-Θεοῦ, ἡ παρουσία Του στή ζωή τῶν χριστιανῶν καί τῶν Ἐκκλησιῶν μένει «ἀπλή θεωρία» ἢ ἐκπίπτει σέ μία ἀπλή ὁμολογιακὴ, ἰδεολογικὴ καί θριαμβολογικὴ διακήρυξη, ἀφοῦ σωτηρία ἐρήμην τοῦ ἀνθρώπου ἢ στανικά ἐπιβαλλόμενὴ ἀπὸ τὸν Θεό δέν νοεῖται!

Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ κειμένου συνοψίζει τὴν «προφητικὴ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας» ὡς μιὰ μαρτυρία ἀγάπης καί ἐλπίδας «ἐν διακονίᾳ»: «Ἡ εἰς τὰ πλάισια τοῦ σύγχρονου κόσμου συμβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας [...] θά πρέπει νά εἶναι πρωτίστως μαρτυρία ἀγάπης» (Η.1). Στὴ συνάφεια αὐτῆ, οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχουν σάν ἀποστολὴ ὄχι τὸν κοινωνικὸ ἀκτιβισμό, ἀλλῆλὰ νά κατευθύνουν τό ποιμνιό τους στὰ ἀγαθὰ τοῦ Εὐαγγελίου, νά καταγγείλουν κάθε ἀντί-εὐαγγελικὴ συμπεριφορὰ ἢ κατάσταση πού ἀντιτίθεται στίς ἀξίες τοῦ Εὐαγγελίου –ἐντός καί ἐκτός τῆς Ὁρθοδοξίας– καί νά μὴ ἀρνοῦνται, ὅπου ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δυνατότητα, τὴ συνεργασία μέ τοὺς χριστιανούς ἀλλήλων ὁμολογιῶν καί ἀνθρώπους καλῆς θέλησης, ὥστε μέ τὰ ἀποτελεσματικὰ μέσα νά «δώσουν σήμεραν τὴν μαρτυρίαν των –μαρτυρίαν πίστεως καί ἐλπίδος– εἰς ἓνα κόσμον ὃ ὁποῖος, περισσότερον ἴσως ἀπὸ ποτὲ ἀλλοτε, ἔχει τὴν ἀνάγκην αὐτῆ» (Η.1).

Εἶναι φανερό πὼς πρόθεση τῶν Ὁρθοδόξων ἦταν νά ἀναδείξουν ὄχι τόσο τὴν θεολογικὴ ἐπεξερ-

γασία ἢ τὴ θριαμβολογικὴ αὐτάρκεια τῆς Ἐκκλησίας (ἂν ἡ Ἐκκλησία ἐπαίρεται πὼς εἶναι αὐτάρκης, δέν ἀφήνει χώρο στὴν ἱεραποστολικὴ «ἐξοδο» στὸν κόσμο), ὅσο κυρίως τὴν «ὀριζόντια» ποιμαντορικὴ δράση καί τὴν κενωτικὴ αὐτοσυνειδησία τῆς Ὁρθοδοξίας, πού εἶναι ἐγγύτερη στοῦ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καί ἀνακουφίζει τοὺς κατὰ τόπους φορεῖς τοῦ εὐαγγελιστικοῦ ἔργου, συγχωρεῖ ἀτέλειες ἐσωτερικὲς καί ἐξωτερικὲς καί, ἐν μετανοίᾳ, μεταστρέφει τὴν πορεία τῆς ἱστορίας⁸.

Οἱ Ὁρθόδοξοι ἀγωνίζονται γιὰ τὴν «ἐδῶ καί τώρα» ἀνακαίνιση τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ἱστορίας, μετουσιώνοντας ἐντὸς τῆς ἱστορίας τὰ εὐαγγελικὰ καί εὐχαριστιακὰ δῶρα πού ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο ὥστε νά τὰ ἀσκῆσει ὡς φιλόανθρωπο ἄθλημα καί διακονία⁹. Ἡ καταληκτικὴ παράγραφος τοῦ κειμένου (Η.2) ἀποτυπώνει ἐξάισια τὴν ὀργανικὴν σχέση μεταξύ πίστεως, εὐχαριστιακῆς ἐμπειρίας καί ἱστορικῆς μαρτυρίας, γι' αὐτὸ καί ἐπιλέγουμε νά τὴν παρθέσουμε αὐτούσια:

«Ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ἐπειδὴ κατανοοῦμεν τό νόημα τῆς σωτηρίας, αισθανόμεθα τό χρέος νά ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς ἀσθενείας, τῆς δυστυχίας καί τῆς ἀγωνίας. Ἐπειδὴ βιοῦμεν τὴν ἐμπειρίαν τῆς εἰρήνης, δέν δυνάμεθα νά εἴμεθα ἀδιάφοροι διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς ἀπὸ τὴν σύγχρονον κοινωνίαν. Ἐπειδὴ εὐηργετήθημεν ἀπὸ τὴν θείαν δικαιοσύνην, ἀγωνιζόμεθα διὰ μιάν πληρῆστεραν δικαιοσύνην εἰς τὸν κόσμον καί διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν πάσης καταπίεσεως. Ἐπειδὴ ζῶμεν κάθε ἡμέραν τὴν θείαν συγκατάβασιν, μαχόμεθα ἐναντίον κάθε φανατισμοῦ καί μισαλλήοδοξίας μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν. Ἐπειδὴ διακηρύσσομεν συνεχῶς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ καί τὴν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὑπερασπιζόμεθα τὰ

8. Συνοδικὰ ΙΧ, 167.

9. Κατὰ τὴν συγκληρονιστικὴ ἀποστροφή, στοῦ πλάισιο τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Διάσκεψης, τοῦ τότε Ἐπισκόπου Βηρυτοῦ, Ἡλία, (Ἐκκλησία πού τότε δοκιμαζόταν ἀπὸ πολεμικὲς συρράξεις) «παρακολληθῶν πάσας τὰς θεολογικὰς θεωρίας... ἡσθάνθη ὅτι ἀνησυχούμεν τόσο πολὺ διὰ τοὺς Πατέρας καί τὴν Παράδοσιν καί ἀποφεύγωμεν τό οὐσιώδες, τὸν λαόν, τό ποιμνιον, τὸν ἄνθρωπον... Εἶμαι ὀρθόδοξος προερχόμενος ἐκ Λιβάνου. Δέν ἤκουσα μία λέξιν Ἐκκλησίας τινός ἐκ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου νά ἐρωτᾷ δι' ἐμέ. Δέν ἔλαβον ἐπιστολὴν ὀρθοδόξου τινός ἐπισκόπου νά ἐρωτᾷ διὰ τὸν ὀρθόδοξον λαόν τοῦ Λιβάνου... Τί ἐννοοῦμεν διὰ τῶν κενωτικῶν, ποιμαντικῶν, συμπάσων μετὰ τῶν ἀλλήλων;». Συνοδικὰ ΙΧ, 169-170.

άνθρωπινα δικαιώματα δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅλους τοὺς λαούς. Ἐπειδὴ βιοῦμεν τὴν θείαν δωρεάν τῆς ἐλευθερίας μὲ τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, δυνάμεθα νὰ προβάλλωμεν πληρέστερα τὴν καθολικὴν ἀξίαν τῆς διὰ κάθε ἀνθρώπου καὶ κάθε λαόν. Ἐπειδὴ τρεφόμενοι μὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ βιοῦμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ μερισμοῦ τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας, κατανοοῦμεν πληρέστερον τὴν πείναν καὶ τὴν στέρνησιν καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν ὑπερνίκησιν αὐτῶν. Ἐπειδὴ προσδοκῶμεν καινὴν γῆν καὶ καινοὺς οὐρανοὺς, ὅπου θὰ ἐπικρατῇ ἡ ἀπόλυτος δικαιοσύνη, ἀγωνιζόμεθα ἐδῶ καὶ τώρα (*hic et nunc*) διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινωνίας».

Κινούμενη στὰ χνάρια αὐτά, ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων τοῦ 2008 ἐπανελάβε, ἐπανερχόμενη στὶς ἀποφάσεις τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς, πὼς ἡ διδασκαλία γιὰ τὴν ὄντολογικὴ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ τῆς δημιουργίας, ὅπως ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὸ «ὄλο» μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας «ἀποτελεῖ θεμελιώδη βᾶσιν διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν κόσμον»¹⁰ καὶ εἶναι στὸ κέντρο τῆς χριστιανικῆς Ἱεραποστολῆς. Αὐτὸ, μετὰ τῶν ἄλλων, σημαίνει πὼς «αἱ ποικίλαι ἐθνικιστικαί, φυλετικαί, ἰδεολογικαί καὶ θρησκευτικαὶ ἀντιθέσεις τροφοδοτοῦν συνεχῶς ἐπικινδύνους συγχύσεις ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀδιαμφισβήτητον ὄντολογικὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν θείαν δημιουργίαν» (B5). Βεβαίως, τὸ εὐαγγελιστικὸ ἥθος δέν ἐπικροτεῖ ριζοσπαστικοποιημένες θρησκευτικὰς νοοτροπίας, διότι τὸ Εὐαγγέλιον «δέν πρέπει νὰ ἐκπληροῦται ἐπιθετικῶς ἢ διὰ διαφόρων μορφῶν προσηλυτισμοῦ, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ, ταπεινοφροσύνῃ καὶ σεβασμῷ πρὸς

τὴν ταυτότητα ἐκάστου ἀνθρώπου καὶ τὴν πολιτισμικὴν ἰδιαιτερότητα ἐκάστου λαοῦ» (B3).

Συμπερασματικά, ἡ προσυνοδικὴ διδασκαλία γιὰ τὸν ὑπαρξιακὸ δεσμὸ ἀνθρώπου-Θεοῦ καὶ τὴν ὄντολογικὴ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἐπιβάλλει ἓνα ἱεραποστολικὸ ἥθος κενωτικὸ, δηλαδὴ θυσιαστικὸ καὶ ἀγαπητικὸ, πού νὰ ἐνώνει τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ν' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἰδεώδη πού, κατὰ τὴν χριστιανικὴν τουλάχιστον ἀντίληψιν, εἶναι κοινωνικὲς προβολές τοῦ Θεοῦ σχεδίου γιὰ τὸν κόσμον¹¹. Ἡ ὀρθόδοξη μαρτυρία, σὲ πνεῦμα διακονίας, ἐνσαρκώνει ἐμπρακτὰ αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ, διότι φανερώνει τὴν ἐν τῷ κόσμῳ προέκτασιν τῶν δωρεῶν πού ἡ ἴδια βιώνει στὴν εὐχαριστιακὴ τῆς ἐμπειρία καὶ τὴν πνευματικὴ τῆς ζωῆς.

Ἐφόσον τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη εἶναι πανανθρώπινα καὶ παγκόσμια, ἡ καλλιέργειά τους δέν συνεπάγεται τὴν ἐξ ὀρισμοῦ ἀντιπαράθεσιν μὲ τοὺς πιστοὺς τῶν ἄλλων Ὁμολογίων, Ἐκκλησιῶν καὶ θρησκειῶν πού ἀγωνίζονται γιὰ τὴν στερῆσίν τους. Τὸ κείμενον τῆς Γ΄ Προσυνοδικῆς καὶ τὸ Μήνυμα τῶν Πανορθόδοξων δέν διακρίνονται γιὰ τὸν πολεμικὸν τόνον, ἀλλὰ γιὰ τὴν περιεκτικότητά τους. Πράγματι, ὡς «περιέχουσα» τὸν Χριστό, ἡ Ἱεραποστολὴ «ἐμπεριέχει» ὄλο τὸν κόσμον. Οἱ Ὀρθόδοξοι δέν κατανοοῦν τὴν χριστιανικὴν πίστη ὡς ἐπιβολὴν στὸν κόσμον, ἀλλ' ὡς ἀγιασμόν τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ ὅπου ἀναδεικνύονται τὰ ἀγαθὰ αὐτά, ὑπάρχει ἡ φωτιστικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ μὲσω τῆς ὁποίας τὸ Εὐαγγέλιον ἀποκτᾷ ὁρατὴν ἔκφρασιν. Ἐκεῖ, ὅμως, πού οἱ ἀρχαὶ αὐτὲς ἀπουσιάζουν, ἐπικρατοῦν οἱ φθοροποιεῖς δυνάμεις πού δροῦν ἐκτὸς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

*Δημήτριος Κεραμιδᾶς
Δρ. Ἱεραποστολικῆς*

10. «Μήνυμα τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν 2008», B6.

11. Ἡ Ὀρθόδοξις δέν πολιτικοποιεῖ τὴν χριστιανικὴν τῆς ἠθικὴν, οὔτε ἀσκεῖ πολιτικὴν οὔτε, πολὺ περισσότερο, ὑπερασπίζεται τὴν μὴ ἄλληλ ἰδεολογικὴν παράταξιν. Στὸ βαθμὸ πού οἱ χριστιανικὲς ἀξίες ὑπερασπίζονται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἐξουσία, ὑπάρχει ἡ ὑποστήριξις τῶν χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι, ἀντιθέτως, ἀντιτίθενται ὅταν τὰ πανανθρώπινα χριστιανικὰ ἰδεώδη καταπατοῦνται βουλημικὰ ἀπὸ ἐξουσιομανῆ καθεστῶτα.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ ΡΟΙΝΤΕ ΝΟΙΡΕ

Τό πρωί τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν κ. Παντελεήμων τέλεσε τίς βαπτίσεις πενήντα νεοφωτιστῶν γηγενῶν ἀδελφῶν ὄλων τῶν ἡλικιῶν, προερχομένων ἀπό τίς τρεῖς Ἐνοριακές Κοινότητες τοῦ Pointe-Noire, στό ὑπαίθριο βαπτιστήριό τοῦ ὑπό ἀνέγερση Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς πόλεως.

Ἄπευθυνόμενος στούς νεοφύτους ἀδελφούς ὁ Θεοφιλέστατος ἐρμήνευσε θεολογικῶς τή σημασία τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος καί ἐξέφρασε τή χαρά τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἔνταξή τους σέ Αὐτήν, προτρέποντας ὅλους νά καταστοῦν πιστά καί εὐσεβῆ μέλη Της. Σημειώνεται ὅτι αὐτήν τήν ἡμέρα τελοῦνται βαπτίσεις νέων πιστῶν σέ ὅλες τίς Ἐνορίες τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς.

Ἀπό τίς βαπτίσεις στό Pointe Noire

Τήν ἐπομένη ἡμέρα ἐορτάσθηκε μέ κατάνυξη καί πνευματική εὐφορία ἡ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου στόν προσωρινό Ἱερό Καθεδρικό Ναό Ἁγίου Δημητρίου Pointe-Noire. Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν κ. Παντελεήμων τέλεσε τά μεσάνυχτα τή θεία Λειτουργία, κατά τήν ὁποία ἀνεγνώσθη τό Μήνυμα τῶν Χριστουγέννων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄.

Πρό τοῦ πέρατος τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως, ὁ

Θεοφιλέστατος προσέφερε τιμητική πλάκετα στήν Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ σέ ἀναγνώριση τῆς προσφορᾶς τῆς Ἐνοριακῆς Κοινότητος Ἁγίου Δημητρίου, ἡ ὁποία ἀνήγειρε πέντε καταστήματα πρός ἐνοικίαση, ἀπό τά ἔσοδα τῶν ὁποίων ὑποστηρίζεται σημαντικά τό ἐν γένει ποιμαντικό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κονγκό καί προχωροῦν ἀπρόσκοπτα οἱ ἐργασίες κατασκευῆς τοῦ μονίμου Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

Ἄνακοίνωσε, ἐπίσης, τήν ἀνανέωση τῆς θτείας τοῦ καλλικάρπου διακονοῦντος Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ, Αἰδεσιμ. Πρωτοπρ. π. Μαξίμου Oumba, ὡς Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν.

Τέλος, ἡ ἐπίσκεψη ἐκπληξῆ τοῦ «Papa Noel» σκόρπισε αἰσθήματα χαρᾶς στά μικρά παιδιά προ-

Ἡ Χριστουγεννιάτικη κατανυκτική θεία Λειτουργία

σφέροντας τά δῶρα πού ὁ Ἐπίσκοπος ἐξασφάλισε μέ τήν εὐεργετική συναρωγή τῶν χριστιανῶν νέων τῆς Λιβανέζικης παροικίας τῆς πόλεως.

Ἀκολοῦθησε ἐόρτια σύναξη τῶν πιστῶν στόν περιβολο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὑπό τοῦς ἦχους τῶν παραδοσιακῶν μουσικῶν ὀργάνων. Τή θεία Λειτουργία καί τίς ἐόρτιες ἐκδηλώσεις ἐκάλυψε ἡ κρατική τηλεόραση τοῦ Κονγκό.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν

Πατριαρχική περιοδεία στην Ουγκάντα

Τή Δευτέρα 2 Νοεμβρίου 2015 ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄, μέ τή συνοδεία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Νουβίας κ. Νάρκισσου, μέσω Ναϊρόμπι ἔφτασε στό Entebe τῆς Οὔγκάντας, προκειμένου νά πραγματοποιήσει ποιμαντική καί ἱεραποστολική ἐπίσκεψη στήν Ἱερά Μητρόπολη Καμπάλας καί πάσης Οὔγκάντας.

Στό ἀεροδρόμιο τόν ὑποδέχθηκαν ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης κ. Ἰωνᾶς, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μπουρούντι καί Ρουάντας κ. Ἰννοκέντιος, ὁ Πρέσβης τῆς Αἰγύπτου στήν Οὔγκάντα κ. Ahmed Abdel Aziz Mostafa, ντόπιοι κληρικοί, καί πλῆθος πιστῶν καί μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς Ἱεραποστολῆς.

Μετά τήν ὀλοκλήρωση τῆς καθιερωμένης Δοξολογίας πού ἔγινε στόν Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολαίου, τόν Μακαριώτατο καλωσόρισε μέ λόγους ἀγάπης καί σεβασμοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἰωνᾶς. Στή σύντομη ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης εὐχαρίστησε ὅλους, γιά τήν εὐγενική καί ἐνθουσιώδη ὑποδοχή πού τοῦ ἐπιφύλαξαν, τονίζοντας ὅτι αὐτή ἀποδεικνύει τήν ἀφοσίωση τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τό Πατριαρχεῖο καί τόν Προκαθήμενο αὐτοῦ, καθώς καί τήν ἀναγνώριση τῆς πολυετοῦς προσφορᾶς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Οὔγκάντα.

Λίγο ἀργότερα ὁ Μακαριώτατος τέλεσε Τρισάγιο στούς τάφους τῶν ἀοιδίμων Ἀρχιερέων Χριστοφύρου καί Θεοδώρου, προσευχόμενος ὑπὲρ ἀναπαύσεως αὐτῶν, ἀλλὰ καί ὄλων τῶν πρωτεργατῶν τῆς σπορᾶς τοῦ Εὐαγγελίου στή χώρα. Εἶχε, ἐπίσης, τήν εὐκαιρία νά συνεργασθεῖ μέ τοὺς παρευρισκόμενους Ἀρχιερεῖς καί νά συζητήσει μαζί τους διάφορα ποιμαντικά καί ὑπηρεσιακά θέματα τῆς Ἱεραποστολῆς, τόσο τῆς Οὔγκάντας ὅσο καί εὐρύτερα τῆς Ἀφρικανικῆς Ἡπείρου.

Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐπισκέψεώς του, ἔκλεισε μέ τήν παρουσίαση ἑορταστικοῦ προγράμματος, πού ἐπιμελήθηκαν καί διοργάνωσαν οἱ μαθητές τῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησίας.

Τήν ἐπόμενη ἡμέρα ὁ Πατριάρχης καί ἡ συνοδεία του, μετά ἀπό πολὺωρο ταξίδι μετέβησαν στήν περιοχή Gulu τῆς Βόρειας Οὔγκάντας, κοντά στά σύνορα μέ τό Νότιο Σουδάν. Καταρχὴν ἐπισκέφθηκαν τόν

Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ὅπου οἱ ντόπιοι ἱερεῖς καί οἱ πιστοὶ ὑποδέχθηκαν τόν πνευματικό τους πατέρα ὑπὸ καταρακτώδη βροχή. Ἀπευθυνόμενος στοὺς πιστοὺς ὁ Μακαριώτατος, τοὺς διαβεβαίωσε γιά τό εἰλικρινές ἐνδιαφέρον καί τήν ἰδιαίτερη ἀγωνία του, ὅσον ἀφορᾷ τά προβλήματα καί τίς δυσκολίες τῆς καθημερινότητάς τους, καθώς ἡ περιοχή μαστίζεται ἀπό ξηρασία καί ἀλλες ἀντιξοότητες.

Ἐν συνεχείᾳ ἅπαντες παρεκάθησαν σέ κοινὴ τράπεζα ἀγάπης, κατὰ τά πρωτοχριστιανικά πρότυπα, τήν ὁποία προετοίμασαν οἱ ντόπιοι πιστοί, ὡς ἔμπρακτη ἔκφραση εὐγνωμοσύνης καί ἀγάπης γιά τήν ἐπίσκεψη τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Προκαθημένου καί τῆς συνοδείας του.

Στά πλαίσια τῆς ἐπισκέψεώς του στό Gulu, ὁ Πατριάρχης ἐνημερώθηκε ἀναλυτικά γιά τίς φιλανθρωπικές δομές καί κοινωνικές δραστηριότητες τῶν Ἐνοριῶν τῆς περιοχῆς. Μετέβη, ἐπίσης, στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, στό παρακείμενο σχολικὸ συγκρότημα πού εἶναι ἀφιερωμένο στόν Ἅγιο Ἀντώνιο, καθώς καί στήν κλινικὴ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἐντυπωσιάστηκε ἀπό τήν καθαριότητα, τήν εὐταξία καί τήν ἀριότητα τῶν ἐγκαταστάσεων.

Τήν τρίτη ἡμέρα τῆς περιοδείας του, ὁ Μακαριώτατος συνέχισε τό πρόγραμμά του στίς τραχεῖες καί δύσβατες περιοχές τῆς Βόρειας Οὔγκάντας. Μετά τό εὐλαβικὸ προσκύνημα στοὺς Ἱερούς Ναοὺς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καί τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ἐπισκέφθηκε μία μικρὴ σχολικὴ μονάδα, ἡ ὁποία κυριολεκτικὰ βρίσκεται μέσα στή Ζούγκλα. Οἱ μαθητές μέ ἀνεπιτήδευτο καί αὐθόρμητο τρόπο τοῦ ἐπιφύλαξαν θερμὴ καί ἐνθουσιώδη ὑποδοχή. Στό σύντομο χαιρετισμὸ του ὁ Πατριάρχης, ζήτησε ἀπό τοὺς μαθητές νά ἐκμεταλληθευτοὺν τήν εὐκαιρία γιά ἐκπαίδευση καί μόρφωση πού τοὺς παρέχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὥστε ἀργότερα μέ τά ἐφόδια τῆς γνώσης νά συμβάλουν οἱ ἴδιοι προσωπικά στήν ἀναμόρφωση καί ἀνάπτυξη τῆς πατρίδας τους.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, μετά τήν ἐπίσκεψη στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, πραγματοποιήθηκε σύναξη μέ τή συμμετοχὴ ὄλων τῶν ἱερέων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς, στοὺς ὁποίους ἐξέφρασε

τήν ευαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας, γιά τή θυσιαστική διακονία τους σέ αὐτόν τόν ἀκριτικό καί ταλαιπωρημένο ἀπό πολέμους καί φτώχεια τόπο. Οἱ ἱερεῖς ἀπό τήν πλευρά τους δεσμεύθηκαν παρά τίς ὅποιες δυσκολίες νά συνεχίσουν μέ ἀφοσίωση τό ἔργο τους. Δέν παρέλειψαν, ἐπίσης, νά τόν εὐχαριστήσουν γιά τήν πατρική στοργή καί τό ζωνρό του ἐνδιαφέρον, τοῦ ὁποῦ ἀπόδειξη ἀποτελεῖ ἡ ἐπιτόπια ποιμαντική ἐπίσκεψή του.

Ὁ ἐπόμενος προορισμός τῆς ἱεραποστολικῆς περιοδείας τοῦ Πατριάρχου ἦταν ἡ Lira. Πρόκειται γιά τήν δεύτερη σέ μέγεθος καί ἔκταση πόλη τῆς Βόρειας Οὐγκάντας, στήν ὁποία ἔφτασε τήν Πέμπτη 5 Νοεμβρίου, μέσω δύσβατων δρόμων καί πυκνῆς τροπικῆς βλάστησης. Πρῶτος σταθμός ἦταν ἡ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη Otwal καί τό παρακείμενο σχολεῖο, ὅπου τόν ὑποδέχθηκαν κάτοικοι καί μαθητές μέ τόν παραδοσιακό αὐθόρμητο ἀφρικανικό τρόπο. Στά παιδιά καί στούς μεγαλύτερους, διανεμήθηκαν χρήσιμα ὑλικά γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ἀναγκῶν τῆς καθημερινότητας.

Στήν Ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Amuaca, ἐγινε ἐπιμνημόσυνη δέσησιν ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ντόπιου ἱερέως μακαριστοῦ π. Ἀθανασίου, ἐνός ἐκ τῶν πρωτεργατῶν καί δραστήριων ἱεραποστόλων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Ὁ τελευταῖος σταθμός τῆς περιοδείας τοῦ Πατριάρχου στή Βόρεια Οὐγκάντα, ἦταν ἡ Ἐνορία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ojwina. Ἀμέσως μετά ἀναχώρησε γιά τήν πρωτεύουσα Καμπάλα, δοξάζοντας τόν Κύριο, ὁ Ὅποιος «ἐκ τοῦ μηδενός ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ». Θά πρέπει, ἀσφαλῶς, νά τονιστεῖ ὅτι οἱ ποιμαντικές ἐπισκέψεις καί περιοδεῖς τοῦ Πατριάρχου, πέραν ἀπό κάθε στοιχείο ἐθιμοτυπίας, ἔχουν οὐσιαστική σημασία καί ξεχωριστό νόημα στή ζωή τῶν ντόπιων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν συνήθως ἀπομονωμένοι, ξεχασμένοι καί πτωχοί στή ζούγκλα. Εἶναι μιά εὐκαιρία νά ἀντλήσουν κουράγιο καί δύναμη, διαπιστώνοντας ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρίσκεται κοντά τους καί προσπαθεῖ κατά δύναμη νά τοὺς συμπαρησασθεῖ στίς πολλές ἀνάγκες καί ἐλλείψεις τους.

Ἐπιστρέφοντας ὁ Μακαριώτατος στήν πρωτεύουσα Καμπάλα, ὅπου καί ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, ἐπισκέφθηκε τά Ἱεραποστολικά Κέντρα, τά Ἰδρύματα καί τίς Ἐνορίες τῆς πόλης καί τῶν περιχώρων. Συ-

Ἐπισημία καί ὑποδοχή τῆς Α.Θ.Μ. στήν Ἱ. Μητροπόλιν Καμπάλας

Ἀπό τήν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου, στά σχολεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καμπάλας.

Τρισάγιο στούς τάφους τῶν ἀσίδιμων Ἀρχιερέων Χριστοφόρου καί Θεοδώρου

Ὁ Μακαριώτατος εὐλογεῖ τὴν προετοιμασία τῆς ἑορταστικῆς τράπεζας ἀγάπης

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου στὴν περιοχή Lira καὶ στό παρακείμενο σχολεῖο.

Μέ τὴν Ἀδελφότητα τῆς ἱ. Μ. Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας

γκεκριμένα τὴν Ἑνορία τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ Kabogne καὶ τὰ παρακείμενα σχολεῖα. Κατόπιν μετέβη στὴν Κλινικὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ἐνημερώθηκε γιὰ τὴν προσφορά τῆς στοὺς ἀσθενεῖς τῆς περιοχῆς. Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐπισκέφθηκε τὸ ποίμνιο τῆς Ἑνορίας τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Degeya, καθὼς καὶ τὸ Ὁρφανοτροφεῖο πού συντηρεῖται ὑλικά καὶ ἠθικά ἀπὸ τὴν Ἑνορία, ὅπου εἶχε τὴν πολύτιμη εὐκαιρία καὶ δυνατότητα νὰ συναναστραφεῖ τὰ παιδιά πού περιθάλπονται σὲ αὐτό. Διένειμε, ἐπίσης, ἀπαραίτητη ὑλικὴ βοήθεια καὶ ἐπαίνεσε τὴν ἐθελοντικὴ προσφορά τῶν κυριῶν πού ἐπιμελοῦνται τῶν ἀναγκῶν τῶν ὀρφανῶν.

Λίγο ἀργότερα μετέβη στὴν Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου καὶ τὴν πλησιόχωρη νεοαναγειρόμενη Γυναικεῖα Ἱερά Μονὴ τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τὴν ὁποία ὁ ἴδιος θεμελίωσε πρὶν περίπου τέσσερα χρόνια. Ἀπευθυνόμενος στοὺς παρευρισκόμενους μίλησε γιὰ τὴν ἀξία τοῦ μοναχισμοῦ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τέλεσε τὴ μοναχικὴ κουρὰ μίας ἐκ τῶν δόκιμων μοναχῶν, στὴν ὁποία ἔδωσε τὸ ὄνομα Μαρία πρὸς τιμὴν τῆς Ὁσίας. Εὐχαρίστησε μὲ λόγους βαθιᾶς εὐγνωμοσύνης τὴν Ἱερά Μονὴ Χρυσοπηγῆς Κρήτης, πού στηρίζει ποικιλότροπα καὶ δραστικὰ τὴ γυναικεῖα Μονὴ τῆς Οὐγκάντας, θέτοντας τὰ πνευματικὰ ἐφόδια καὶ θεμέλια στὶς πρῶτες μοναχές τῆς νεοπαγοῦς μοναχικῆς Ἀδελφότητος τῆς Οὐγκάντας.

Συνεχίζοντας τὸ πρόγραμμα τῆς περιοδείας του στὴν Ἱερά Μητρόπολη Καμπάλλας, ὁ Μακαριώτατος τὸ Σάββατο 8 Νοεμβρίου ἐπισκέφθηκε τὴ Λίμνη Βικτώρια καὶ τίς πέριξ αὐτῆς Ἑνορίες καὶ τὰ Σχολεῖα. Στὴν Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Kikwanya, μεταξὺ ἄλλων, ἔκανε ἰδιαίτερη τιμητικὴ ἀναφορά στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιο, πού συνετέλεσε τὰ μέγιστα στὴν ἀνέγερση τοῦ Ναοῦ καὶ ἐπισκέφθηκε πολλῆς φορὴς τὴν περιοχή, ἐπικεφαλῆς ὁμάδας συνεργατῶν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Μητροπόλεως του.

Μετέβη, ἐπίσης, στὴν περιοχή Butembe, ὅπου καὶ λειτουργεῖ Δημοτικὸ Σχολεῖο ἐπ' ὀνόματι τοῦ πρώτου ἀγωνιστῆ Ὁρθόδοξου ἱερέα τῆς Οὐγκάντας, ἀιμνήστου π. Ὁβαδία Μπασαγιακιτάλο, προπάτορα τοῦ νῦν Μητροπολίτη κ. Ἰωνᾶ. Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑνορία τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Bugolo, ἐκφράζοντας τὸν θαυμασμό του γιὰ τὴν

ἀνέγερση χριστοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἀντικατέστησε παλαιότερη πρόχειρη ἀχυροκατασκευή.

Στὴν περιοχή Busana τέλεσε τὸν Ἁγιασμό τῆς θεμελίωσης τῆς Ἀνδρώας Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἐκφράζοντας θερμές εὐχαριστίες στὸν Πανσο. Καθηγούμενο τῆς ὁμώνυμης Μονῆς Μαζίου Μεγάρων Ἀρχιμανδρίτη π. Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος στηρίζει ἔμπρακτα τὴν προσπάθεια ἀνέγερσης τῆς Μονῆς καὶ ἔχει φιλοξενήσει καὶ κατήρτισε τὸν πρῶτο μοναχὸ αὐτῆς π. Πρόδρομο, κατὰ τὴν περίοδο τῶν σπουδῶν του στὴν Ἑλλάδα. Τέλος, στὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολαίου Καμπάλλας, πραγματοποιήθηκε εὐρεία ιερατικὴ σύναξη τῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Πατριάρχης ἔδωσε τίς ἀπαραίτητες κατευθυντήριες νουθεσίες του καὶ εὐχαρίστησε τοὺς ἱερεῖς γιὰ τὴ διακονία τους στὸν Ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου.

Τὴν τελευταία ἡμέρα τῆς ποιμαντικῆς ἐπίσκεψῆς του στὴν Ἱερά Μητρόπολη Καμπάλλας καὶ πάσης Οὐγκάντας, ὁ Μακαριώτατος ἐγκαινίασε τὸν Ἱερό Ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας Καμπάλλας καὶ προεξῆρχε τῆς θείας Λειτουργίας, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας τέλεσε τὴν εἰς Διάκονο χειροτονία τοῦ ἀποφοίτου τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς Ἀλεξανδρείας π. Πατρικίου, εὐχόμενος πρὸς τὸ νέο κληρικὸ εὐλογημένη καὶ ἀποδοτικὴ διακονία στὴν Ἐκκλησία. Χειροθέτησε, ἐπίσης, σὲ Πρωτοπρεσβύτερο τὸν ἐφημέριο τοῦ Ναοῦ π. Ἐμμανουήλ, ἐπαινώντας τὴν μακροχρόνια ἄριστη ιερατικὴ του προσφορά, ἐνῶ πρὸ τῆς Ἀπολύσεως εὐχαρίστησε τὸν ἐπιχώριο Ἱεράρχη Σεβασμιώτατο κ. Ἰωνᾶ, τόσο γιὰ τὴν ἄρτια καὶ ἄψογη διοργάνωση τοῦ προγράμματος τῆς Πατριαρχικῆς ἐπίσκεψης ὅσο καὶ γιὰ τὴν συνεχὴ παρουσία πλησίον του, παρά τὴν πρόσφατη περιπέτεια τῆς ὑγείας του.

Τελειώνοντας ὁ Πατριάρχης τὴν πολυήμερη περιοδεία του στὴ χώρα, παραβρέθηκε σὲ δείπνο πού παρέθεσε ὁ Πρέσβης τῆς Αἰγύπτου στὴν Οὐγκάντα κ. Ahmed Abdel Aziz Mostafa. Παρόντες ἦταν τὰ μέλη τῆς συνοδείας του καθὼς καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Οὐγκάντας, τὸν ὁποῖο παρακάλεσε νὰ διαβιβάσει θερμές εὐχαριστίες πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς χώρας, γιὰ τὴν παροχὴ κάθε δυνατῆς διευκόλυνσης καὶ βοήθειας σὲ δραστηριότητες τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς.

Ἐπιμέλεια Γ. Ἐ. Ἱ.

Θεμελίωση τῆς Ἀνδρώας Ἱ. Μονῆς Ἁγ. Παρασκευῆς Busana

Ἡ σύναξη τῶν κληρικῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Οὐγκάντας

Ἀπὸ τὴν εἰς Διάκονο χειροτονία τοῦ π. Πατρικίου, ἀποφοίτου τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς Ἀλεξανδρείας

Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξ στό Πανα

Τῆ Δευτέρα 5 Ὀκτωβρίου 2015, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄, ἐπισκέφθηκε τήν ἔδρα τοῦ Παναφρικανικοῦ Κοινοβουλίου (PAP) στήν πόλη Midrand τοῦ Γιόχανεσμπουργκ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, ἀποδεχόμενος τήν εὐγενική πρόσκληση τοῦ Προέδρου αὐτοῦ κ. Roger Nkodo Dang, προκειμένου νά ἀπευθύνει ἐπίσημο χαιρετισμό κατά τήν ἐναρκτήρια συνεδρίαση τῆς νέας Κοινοβουλευτικῆς περιόδου τῆς Ὀλομέλειας. Στό ἐν λόγῳ ὄργανο συμμετέχουν μέλη ἀπό 54 ἔθνη καί Κοινοβούλια τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ κ. Dang ὑποδέχθηκε στό γραφεῖο του τόν Μακαριώτατο καί τήν συνοδεία του, ἡ ὁποία ἀποτελοῦνταν ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ἰωαννουπόλεως καί Πρετορίας κ. Δαμασκνός, τοῦς Θεοφ. Ἐπισκόπους Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννη (Σύνδεσμο τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης Ὁρθοδοξίας μέ τό Παναφρικανικό Κοινοβούλιο) καί Νιτρίας κ. Νεόφυτο, τόν

Ἐξάρχο τοῦ Πατριαρχείου στήν Κύπρο Πρωτοπρεσβύτερο Ἀθηνόδωρο Παπαευρυσιάδη, τοῦς Ἀρχιμανδρίτες Ἀθανάσιο Ἀκούντα καί Δανιήλ Μπιάζη καί τόν Βουλευτή κ. Ἀνδρέα Μιχαηλίδη, Ἀρχηγό τῆς Ἀντιπροσωπίας τῆς Διακοινοβουλευτικῆς.

Στήν προσφώνησή του ὁ Πρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου κ. Dang, καλωσόρισε μέ θερμότητα λόγια τόν Μακαριώτατο, τονίζοντας τήν ἰδιαίτερη τιμή πού αἰσθάνεται γιά τήν ἀποδοχή τῆς πρόσκλησης ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχη, διότι ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἐκπροσωπεῖ τόν Ἀρχαιότερο Χριστιανικό Θεσμό τῆς Ἀφρικῆς. Τόν παρακάλεσε, ἐπίσης, νά ἀναλάβει τήν πρωτοβουλία γιά τή δημιουργία μιᾶς μεγάλης συνάντησης ὄλων τῶν θρησκειῶν τῆς Ἀφρικῆς, ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Κοινοβουλίου, ἡ ὁποία θά συμβάλῃ οὐσιαστικά στό διάλογο τῶν πολιτισμῶν καί τήν καλλιέργεια κλίματος ἀνεκτικότητας καί καταλλαγῆς.

Στή σύντομη ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης ἐξέ-

ανδρείας

Αφρικανικό Κοινοβούλιο

φρασε τις καρδιακές ευχαριστίες του για την τιμητική πρόσκληση, να επισκεφθεί τό Κοινοβούλιο και να άπευθύνει χαιρετισμό στην Όλομέλεια του κατά την έναρξη τών έργασιών του. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην προσωπικότητα του Προέδρου και την χώρα του τό Καμερούν, στην όποία διακόνησε κατά τό παρελθόν ως Μητροπολίτης και ένημέρωσε για τό έν γένει φιλιανθρωπικό και κοινωνικό έργο του Πατριάρχου σε όλόκληρη την Άφρικανική Όπειρο. Τόν παρακάλεσε δέ, να συμβάλει και ό ίδιος προσωπικά με τις δυνάμεις του, στην έντατικοποίηση και άνάπτυξη τών δράσεων αυτών και σε άλλες αφρικανικές χώρες.

Ό κ. Dang έπισήμανε ότι πλέον είναι κατάλληλες οι συνθήκες για να δουλέψουν από κοινού οι δύο θεσμοί, ώστε να κατευθύνουν τις δυνάμεις τους στον τομέα του φιλιανθρωπικού έργου για τό κοινό καλό της Άφρικης, ένω δέν παρέλειψε να κάνει ιδιαίτερη μνεία στην άψογη συνεργασία της Διακοινοβουλευ-

τικής Συνέλευσης Όρθοδοξίας με τό Παναφρικανικό Κοινοβούλιο.

Άκολούθως μετέβησαν άμφότεροι στην Κεντρική Αίθουσα Όμιλιών του Κοινοβουλίου «Dr. Moussa Iddriss Ndele», στην όποία τους άνέμεναν οι Βουλευτές τών 54 χωρών της Άφρικης, Όπουργοί, Διπλωμάτες και πλήθος προσκεκλημένων του Κοινοβουλίου, όπου ό Πατριάρχης έγινε δεκτός με τιμές άρχηγού κράτους. Ό Πρόεδρος κ. Dang έλαβε την θέση του στην έδρα και προσκάλεσε τόν Μακαριώτατο να άνέλθει στο βήμα και να λάβει τό λόγο. Ό Πατριάρχης άπευθυνόμενος στο άκροατήριο είπε τά ακόλουθα:

«Έξοχώτατε Πρόεδρε του Παναφρικανικού Κοινοβουλίου κ. Roger Nkodo Dang,

Έξοχώτατοι κύριοι και κυρίες Βουλευτές της Άφρικανικής Όπείρου,

Βρίσκομαι σήμερα κοντά σας μετά από την εύγε-

Έναν από τους σημαντικότερους Άφρικανικούς οργανισμούς, τό Πα-ναφρικανικό Κοινοβούλιο, τίς κοινές άγωνίες γιά τό σήμερα, άλλήλ καί τίς κοινές μας έλπίδες γιά τό αύριο τών άπορων καί όρφανών παιδιών τής Άφρικής, καί όσων άδελφών μας ύποφέρουν, πού σέ πείσμα τών καιρών καί τών περιστάσεων παραμένουν πιστοί στόν ιερό θεσμό τής οικογένειας γιά νά ζήσουμε όλοι στήν Άφρικανική Ήπειρο ένα καλύτερο μέλλον μέ κοινωνική πρόοδο, ευημερία, ασφάλεια καί ειρηνική συνύπαρξη καί συνεργασία.

νή πρόσκληση του Προέδρου σας, ό όποιος προέρχεται από μία όμορφη χώρα τό Καμερούν στό όποιο διακόνησα στό παρελθόν ως Μητροπολίτης έχοντας τό Γιαουντέ ως Κέντρο τής διακονίας μου στίς χώρες τής Δυτικής Άφρικής.

Ός Προκαθήμενος τής Όρθοδοξίας στήν Άφρική, άγωνίζομαι νά παρέχω βήμα καί φωνή στούς Άφρικανούς άδελφούς μας, πού άκόμη ύποφέρουν, ιδιαίτερα τά άπορα καί όρφανά παιδιά, πού περιμένουν τή δική μας κοινή δράση γιά νά ζήσουν εύτυχισμένα καί νά άτενίσουν τό μέλλον μέ έλπίδα.

Βρίσκομαι σήμερα έδώ, στό ναό τής Άφρικανικής Δημοκρατίας, προκειμένου νά μεταφέρω σέ

Στόν σημερινό σύγχρονο κόσμο, δυστυχώς, βιώνουμε ξανά, κάθε στιγμή στίς μέρες μας, τά όδυνηρά άποτελέσματα του θρησκευτικού φανατισμού. Συνάνθρωποί μας, λόγω διαφορετικής θρησκευτικής πίστης δολοφονούνται ή αναγκάζονται νά έκπατριστούν καί νά πάρουν τόν δρόμο τής προσφυγιάς, αναζητώντας ένα τόπο ασφαλή όπου νά ζήσουν τά παιδιά τους.

Δέν χωρεί καμιά άμφισβησία ότι πίσω από κάθε θρησκευτική σύγκρουση ύπάρχουν καί κρύβονται πολιτικές άντιπαραθέσεις καί συμφέροντα. Προσπάθειες γιά γεωπολιτικές ανακατατάξεις, πού δέν ύπολογίζουν τίς ζωές τών ανθρώπων.

Όμως, έσείς καί έμείς, δηλαδή οι πολιτικοί ήγέτες καί έμείς οι θρησκευτικοί, φέρουμε μεγάλη ευθύνη γιά τήν ειρηνική πορεία τής Ήπείρου μας καί του κόσμου γενικότερα.

Πάνω στίς δικές σας πολιτικές άποφάσεις, συνύπαρξης καί ειρήνης, πρέπει νά δομήσουμε τίς δράσεις καταλληλούς καί άλληλοκατανόησης, ώστε νά σχεδιάσουμε από κοινού τό μέλλον τών παιδιών μας έξω καί πέρα από τήν φτώχεια καί τόν πόλεμο. Άπό τήν καταστροφή καί τόν φόβο.

Τό Πατριαρχείο μας, ό Θρόνος του Άποστόλου Μάρκου, ούδέποτε μέσα στούς είκοσι αιώνες ζωής του,

δέν υπέθαλψε, δέν στήριξε καί δέν ανέδειξε θρησκευτικές ξριδες.

Οι θρησκευτικές διαφορές, ὅπως καί οι πολιτικές, λύνονται μέ τόν διάλογο καί τήν ἀλληλοκατανόηση.

Τό Πατριαρχεῖο μας βρίσκεται σέ ἐπαφή καί ἀνταλληλαγή ἀπόψεων καί μέ ἄλλες θρησκευτικές ὀντότητες καί συμμετέχει ἐνεργά, σέ ὅλους τοὺς χριστιανικούς διαλόγους μέ τίς ἄλλες μεγάλες μονοθεϊστικές θρησκείες, δηλαδή τόν μουσουλμανισμό καί τόν ιουδαϊσμό.

Ὡς Πάπας καί Πατριάρχης τῆς Ἀλεξάνδρειας, μέ δέος καί φόβο Θεοῦ προσπαθῶ, κατά τό μέτρο τῶν δυνατοτήτων μου, νά φανῶ χρήσιμος στοὺς λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς, στοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ μόχθου, τῆς ἀρρώστιας καί τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, νά συμβάλῃω δέ κατά τό δυνατόν στήν ἐξάλειψη τῆς φτώχειας καί τῆς καταπίεσης, τῆς ἐκμετάλλεισης ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο.

Ἡ ἐδῶ παρουσία μου, μέ θέτει γιά ἀκόμη μία φορά, πρὸ τῶν εὐθυνῶν πού ἔχουμε ἀλλῶστε ὅλοι ἐμεῖς, οἱ πολιτικοί καί πνευματικοί ἡγέτες τῆς Ἡπείρου μας, προκειμένου νά ἀγωνισθοῦμε δυναμικότερα γιά νά περιορίσουμε καί νά ἐξαλείψουμε τά φαινόμενα αὐτά.

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά συνεργασθοῦμε καί νά ζήσουμε μαζί ἐδῶ μέσα σέ περιβάλλον εἰρήνης καί προκοπῆς.

Χαιρετίζω λοιπόν μέ ἀνυπόκριτη χαρά καί ἱκανοποίηση, τήν συνεργασία σας μέ τήν Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ὁρθοδοξίας.

Εἶναι μία πολιτική ὀργάνωση πού χαίρει μεγάλης ἐκτίμησης στόν πολιτικό κόσμο ὅλης τῆς ὑψηλῆς, πού ἐδῶ καί εἴκοσι τρία χρόνια μέσα ἀπό κάθε μέσο πού διαθέτει παλεύει ἐνάντια στήν φτώχεια καί τήν ἀνείχεια, γιά εἰρήνη καί συνύπαρξη τῶν ἀνθρώπων πέρα ἀπό σύνορα, φυ-

ἴες καί πολιτισμοὺς.

Ἡ συνεργασία σας αὐτή εἶμαι βέβαιος πῶς θά φέρει καρποὺς γιά τήν μεγάλη πληγωμένη Ἡπείρο μας. Θά σᾶς ὀδηγήσει ἀκόμη σέ συνεργασίες μέ ἄλλους χώρους, ὅπως τό Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο.

Ὅλοι μας, ἀλλῶστε, πληροφορηθήκαμε ὅτι γιά πρώτη φορά, φέτος, μετά τίς ἐκλογές τοῦ 2014, μέ ἀπόφαση τῆς Ὀλομέλειας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, δημιουργήθηκε μόνιμη διακομματική Ὀμάδα γιά τήν ἐλευθερία τῆς θρησκείας ἢ πίστεως καί τῆς θρησκευτικῆς ἀνεκτικότητας.

Πληροφορηθήκαμε μέ ἱκανοποίηση ὅτι ἡ Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ὁρθοδοξίας συνέ-

βαλε ούσιαστικά στην δημιουργία αυτής της μόνιμης επιτροπής και επιπλέον έχει στενή συνεργασία μαζί της.

Έκτιμώ ότι και εμείς πρέπει να προχωρήσουμε σε κάτι πιο μόνιμο που θα αφορά τον χώρο των θρησκευτών και θα υπερβαίνει τα καλά λόγια και τα ευχολόγια.

Έξοχότατε κ. Πρόεδρε, Κυρίες και κύριοι βουλευτές.

Με βάση δικές σας πρόσφατες αποφάσεις και διακηρύξεις, σχεδιάζετε την εξέλιξη αυτού του Σώματος, του Παναφρικανικού Κοινοβουλίου, σε όργανο σημαντικών στρατηγικών αποφάσεων για όλη την Ήπειρο, ώστε τα προβλήματα των λαών μας να αναδειχθούν ως προβλήματα όλης της Ηπείρου.

Αποφασίσατε να αναζητήσετε λύσεις πάνω σε τεχνικά έργα και υποδομές που αφορούν όλη την Ήπειρο. Νά δημιουργήσετε τα απαραίτητα εργαλεία, τις αναγκαίες ομάδες ειδικών, που θα σας επιτρέπουν να δείτε τα προβλήματα και τις λύσεις τους σ' ένα επίπεδο πάνω από τις επιμέρους κρατικές οντότητες και τοπικά συμφέροντα. Νά συμβάλλετε στην θεσμοθέτηση κανόνων δικαίου για όλη την Ήπειρό μας.

Σταθερός σύμμαχός σας οι νέες τεχνολογίες που παρέχουν στις μέρες μας όλο και μεγαλύτερες δυνατότητες.

Η προσπάθειά σας μάς γεμίζει ικανοποίηση και διακρίνουμε μέσα από αυτήν ένα καλύτερο μέλλον για όλους μας.

Αυτή η πολύτιμη προσπάθεια panaφρικανικής πολιτικής συνεννόησης και προοπτικής, την οποία έδραιώνει το Κοινοβούλιό σας, προκειμένου να είναι άρτια και ολοκληρωμένη, πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις κοινωνικές και πολιτισμικές - θρησκευτικές διαστάσεις των λαών της Αφρικής.

Σε ένα τέτοιο υψηλό πολιτικό επίπεδο, πρέπει να προσεγγίσουμε τον διάλογο των πολιτισμών και την συνεργασία των θρησκευτικών εκφράσεων της Αφρικής.

Κάθε προσπάθεια που αφορά το αφρικανικό μέλλον, πρέπει να έχει ως άφετηρία και αναφορά,

την πολιτισμική αλληλοκατανόηση και συνεργασία λαών και ανθρώπων.

Τό μέλλον της Αφρικής, η προοπτική της, βασίζεται τελικά στην δυνατότητα που πρέπει να αναπτύξουμε ώστε να εξασφαλίσουμε αρχές και δομές ειρηνικής συνύπαρξης και κατανόησης.

Σ' ένα τέτοιο σχέδιο, σε μία τέτοια προοπτική, τό Πατριαρχείο μας και εγώ προσωπικά ως Πάπας και Πατριάρχης της μεγάλης πόλεως της Αλεξάνδρειας, είμαι έτοιμος να συμβάλλω ώστε να δομήσουμε έναν μόνιμο χώρο θρησκευτικού διαλόγου των πολιτισμών στα πλαίσια του Κοινοβουλίου σας και της συνεργασίας σας με την Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Όρθοδοξίας.

Ό Θεός να Σας ευλογεί όλους!».

Μετά την ολοκλήρωση της ομιλίας του ο Πατριάρχης περικόσμησε τον κ. Dang με την ανώτατη τιμητική διάκριση του Θρόνου, τον Μεγαλόσταυρο του Λέοντος του Αγίου Μάρκου, τιμώντας στό πρόσωπό του άπαντα τά μέλη του Κοινοβουλευτικού Μεγάρου, για να υποδεχθούν την Υπουργό Έξωτερικών της Νότιας Αφρικής κ. Maite Nkoana Mashabane, εκπρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας της Νότιας Αφρικής κ. Jacob Zuma, με την όποία ο Μακαριώτατος είχε σύντομη συνομιλία.

Στή συνέχεια εισήλθαν άπαντες στή μεγάλη Αίθουσα Συνεδριάσεων, όπου έγινε ανάκρουση του έθνικού ύμνου της Νότιας Αφρικής και του ύμνου της Παναφρικανικής Ένωσης και κηρύχθηκε η λήξη της έναρκτηρίας Συνεδρίασης. Έξερχόμενοι της Αίθουσας, εγκαινίασαν την έκθεση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Όρθοδοξίας με τίτλο: «Πάσχα στον Όρθόδοξο κόσμο», στην όποία εκτέθηκε πλούσιο φωτογραφικό υλικό από αναστάσιμους έορτασμούς. Τέλος ο Μακαριώτατος παραβρέθηκε στην καθιερωμένη συνέντευξη τύπου του Προέδρου και της Υπουργού προς τά διεθνή μέσα μαζικής ενημερώσεως.

Όπό τό Πατριαρχείο Αλεξανδρείας

Παραμερίζοντας τίς δυσκολίες...

Τό πρόγραμμα τών ιεραποστολικών περιοδειών και ποιμαντικών επίσκεψέων μας, ένέχει πάντοτε ποικίλες δυσκολίες και άντιξοότητες. Σέ κάποιες από τίς άπομακρυσμένες περιοχές τής έκκλησιαστικής μας δικαιοδοσίας, θά πρέπει νά φτάσουμε μετά από πολύωρα, κοπιαστικά και ένιοτε επικίνδυνα και έπεισοδιακά ταξίδια, χρησιμοποιώντας τά σχεδόν άνύπαρκα όδικά δίκτυα και τά άπρηχαιωμένα μεταφορικά μέσα τής Άφρικής.

Οί άποστάσεις άτελείωτες και οί κλιματολογικές συνθήκες συνεχώς ένάλληλασόμενες· κάποτε καταρακτώδεις βροχές και άλλοτε πάλη καυτός ήλιος, έξαντλητική ζέστη και ύγρασία. Παραβλέποντας όλες αυτές τίς έπίπονες δυσκολίες, ταξιδέψαμε ύπομονετικά μέχρι τή μακρινή πόλη Κασουμπαλέσα, ή όποία απέχει 500 χιλιομέτρα από τήν έδρα τής Μητροπόλεως μας, προκειμένου νά έπιληφθούμε αυτοπροσώπως τών πολλών άναγκών τών πιστών μας εκεί. Φτάνοντας στον προορισμό μας, οί εκδηλώσεις τής αγάπης και ό ένθουσιασμός τών άνθρώπων μας ξεκούρασε, δημιουργώντας μας αισθήματα χαράς, άνακούφισης και αισιοδοξίας.

Πρώτο μέλημά μας ήταν νά τελέσουμε τή θεία Λειτουργία, στην όποία έλαβαν μέρος οί δύο ιερείς τής πόλεως και ό διάκονος. Στή Λατρεία συμμετείχαν μέ κατάνυξη και ύποδειγματική ευλάβεια οί μαθητές του σχολείου, πού λειτουργεί μέ συντονισμό και ευθύνη τής τοπικής Έκκλησίας. Πραγματικά θαυμάσαμε τό φρόνιμα αυτών τών παιδιών και τών εκπαιδευτικών τους· τό ήθος και ή ευγένειά τους σέ κατακλύζουν. Κατόπιν συνεργασθήκαμε άρμονικά μέ τό διδακτικό προσωπικό, καταρτίζοντας τό νέο ώρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, πού άπαιτείται από τίς άρμόδιες κρατικές ύπηρεσίες γιά τήν παιδεία.

Έπόμενος σταθμός τής ποιμαντικής μας περιοδείας ή πόλη Λουμουμπάσι, και συγκεκριμένα ό Ίερός Ναός τής Άγίας Αικατερίνης, ό όποιος φιλοξενείται προσωρινά στις έγκαταστάσεις του σχολικού συγκροτήματος πού λειτουργεί μέ μέριμνα τής Όρθόδοξης Έκκλησίας. Ή έντατική συνεργασία μας μέ τους ιερείς, τήν ένοριακή έπιτροπή του Ναού, τους

Ό Όρθόδοξος Ναός (πάνω) και οί έγκαταστάσεις του δημοτικού σχολείου «Φως του Χριστού» (κάτω)

καθηγητές τής σχολικής μονάδας, όμολογουμένως ύπήρξε καρποφόρα και πολύπλευρα άποδοτική. Τό ζήτημα τών άναγκών τής παιδείας έδώ στην Άφρική, είναι από τίς σπουδαιότερες προκλήσεις πού καλούμαστε νά άντιμετωπίσουμε και νά θεραπεύσουμε.

Κάθε φορά πού μέ τή βοήθεια του Θεού όλοκληρώνουμε τό πρόγραμμα τών ποιμαντικών και ιεραποστολικών έξορμήσεών μας, ή μεγάλη χαρά και τά αισθήματα τής έσωτερικής πληρότητας πού μας κατακλύζουν, είναι κάτι πού πολύ δύσκολα μπορεί νά περιγραφεί. Ό ζήλος, ή ύπομονή και ή έπιμονή μας αυξάνουν τήν άποφασιστικότητα μας και παραμερίζουν κάθε δυσκολία.

† Ό Κατάνγκας Μελέτιος

Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ὁ Πρωτόκλητος ἀπόστολος Ἀνδρέας καταγόταν ἀπὸ τὴν ἐλληνιστικὴ πόλη Βηθσαιῶν τῆς Γαλιλαίας, ἡ ὁποία, λόγῳ τῶν πολλῶν εἰδωλοπατρῶν κατοίκων της, χαρακτηριζόταν ὡς «Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν» (Ματθ. 4,15). Ἡ παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Παλαιστίνη κατὰ τὴν ἐλληνιστικὴ περίοδο ἦταν πολὺ ἰσχυρή. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα μιλιόταν πηλατιά. Πολλοὶ εἶχαν ἐλληνικὰ ὀνόματα καὶ ἀρκετοὶ ἐλληνικὴ παιδεία. Ἀπὸ τοὺς δώδεκα ἀποστόλους μόνο ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Φίλιππος, ἀπὸ τῆ Βηθσαιῶν καὶ αὐτοὺς (Ἰω. 1,45) εἶχαν, μοιλονότι Ἰουδαῖοι, ἐλληνικὰ ὀνό-

ματα. Τὸ γεγονός, μάλιστα, ὅτι σ' αὐτοὺς ἀπευθύνθηκαν οἱ Ἑλλήνες πού θέλησαν νὰ γνωρίσουν τὸν Χριστό (βλ. παρακάτω), εἶναι, ἀφενός, μιά ἔνδειξη τῆς μεγαλύτερης οικειότητας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς δύο ἀποστόλους καί, ἀφετέρου, μιά προδιαγραφή τῆς κατοπινῆς δράσης τοῦ Ἀνδρέα, πού ἐγινε πραγματικὰ ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδας καὶ ἐργάστηκε γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς στὸν Χριστιανισμό, συμβάλλοντας ἔτσι καθοριστικὰ στὴ δόξα καὶ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δεύτερου.

Ὁ πατέρας τοῦ Ἀνδρέα λεγόταν Ἰωνᾶς καὶ ἦταν ψαράς στὴ λίμνη τῆς Τιβεριάδας. Ἡ μητέρα του λεγόταν Ἰωάννα. Ἀδελφὸς του ἦταν ὁ πρωτοκορυφαῖος ἀπόστολος Σίμων – Πέτρος. Δέν εἶναι γνωστὸ μέ βεβαιότητα τὸ ἂν ὁ Ἀνδρέας ἦταν μεγαλύτερος ἢ νεότερος ἀπὸ τὸν Πέτρο, οὔτε τὸ ἂν ἦταν ἑγγαμὸς ἢ ἄγαμος. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι μᾶλλον ἦταν νεότερος καὶ ἄγαμος, γιατί ἐγκαταστάθηκε στὴν Καπερναούμ, στὸ σπίτι τοῦ ἑγγαμοῦ Πέτρου (Μάρκ. 1,29).

Οἱ δύο ἀδελφοὶ δέν ἔμαθαν γράμματα. Ψαράδες ἦταν, ὅπως καὶ ὁ πατέρας τους. Εἶχαν γνωρίσει, πάντως, τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο καὶ τὸ κήρυγμά του, τὸ προφητικὸ κήρυγμα τῆς μετάνοιας καὶ τῆς προετοιμασίας γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Μεσσία, καὶ εἶχαν γίνει πολὺ νωρὶς μαθητὲς του.

Μιά μέρα, γύρω στὶς τέσσερις τὸ ἀπόγευμα, ὁ τίμιος Πρόδρομος εἶδε τὸν Χριστὸ νὰ περνᾷ ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ Ἰορδάνη. Τὸν ἔδειξε τότε στὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Ἰωάννη, πού βρίσκονταν κοντὰ του, καὶ εἶπε: «Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» (Ἰω. 1,36). Ἀμέσως οἱ δύο μαθητὲς ἀκολούθησαν τὸν Ἰησοῦ. Ἀλλῆ καθὼς δίσταζαν νὰ Τὸν πλησιάσουν, γύρισε Ἐκεῖνος καὶ τοὺς ρώτησε: «Τί θέλετε;». Ἀντὶ γι' αὐτὴν ἀπόκριση, ρώτησαν κι αὐτοὶ: «Ραββί, ποῦ μένεις;». «Ἐλθετε νὰ δεῖτε», τοὺς ἔειπε. Πῆγαν, λοιπόν, μαζί Του κι ἔμειναν κοντὰ Του ὡς τὸ βράδυ (Ἰω. 1,37-41).

Ἡ πρώτη ἐκείνη συνάντηση καὶ συνομιλία τους μέ τὸν Κύριο ἦταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ τοὺς πείσει πὼς Ἐκεῖνος ἦταν πράγματι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ὀρθόχαροι, λοιπόν, θέλησαν νὰ μιλήσουν γι' Αὐτὸν στοὺς γνωστούς τους. Ὁ Ἀνδρέας τρέχει στὸν ἀδελφὸ του. «*Βρήκαμε τὸν Μεσσία!*», τοῦ ἔειπε καὶ τὸν φέρνει ἀμέσως στὸν Ἰησοῦ, πού, μόλις τὸν εἶδε, τοῦ

ἀποκάλυψε: «Ἐσύ εἶσαι ὁ Σίμων, ὁ γιὸς τοῦ Ἰωνᾶ· ἐσύ θὰ ὀνομαστῆς Κηφᾶς», πού σημαίνει Πέτρος (Ἰω. 1,41-43). Ἦτσι ὁ πρωτόκλητος ἐγίνε «νυμφαγωγός» τοῦ μεγαλύτερου ἀδελφοῦ του στὸν Χριστό.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Ἰησοῦς, πηγαίνοντας στὴ Γαλιλαία, βρῆκε τὸν Φίλιππο, συμπατριώτη καὶ φίλο τοῦ Ἀνδρέα, καὶ τοῦ εἶπε: «Ἔλα μαζί μου» (Ἰω. 1,44). Ὁ Φίλιππος ἀδίσταχτα Τὸν ἀκολούθησε. Ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Φίλιππος ἐγίναν ἀχώριστοι. Πῆγαν μαζί μέ τὸν Κύριο στὴ Γαλιλαία καὶ Τὸν συνόδεψαν στοὺς γάμο τῆς Κανᾶ, ὅπου Ἐκεῖνος ἔκανε τὸ πρῶτο Του θαῦμα. «Ἔτσι φανέρωσε τὴ δόξα Του, καὶ οἱ μαθητῆς Του πίστεψαν σ' Αὐτόν» (Ἰω. 2,11).

Ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Πέτρος, μοιλονότι ἤδη ἦταν μαθητῆς τοῦ Κυρίου, δὲν εἶχαν ἀκόμα ἐγκαταλείψει ὀριστικά τὸ ψάρεμα καὶ τίς οἰκογενεῖς τους γιὰ χάρι Του. Αὐτὸ ἐγίνε ἀργότερα, ὅταν ἕνα πρωὶ ὁ Χριστός, ἔπειτα ἀπὸ ὀλιονύχτια προσευχὴ στὸν Πατέρα Του, διάλεξε ἀπὸ τὸν εὐρύτερο κύκλιο τῶν μαθητῶν Του δώδεκα, τοὺς ὁποίους ὀνόμασε Ἀποστόλους. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Πέτρος ἦταν οἱ πρῶτοι (Λουκ. 6,12-16· Ματθ. 10,1-4· Μάρκ. 3,13-19).

Ἀπὸ τότε ὁ Ἀνδρέας θὰ γίνε ἀφοσιωμένος μαθητῆς καὶ πιστὸς ἀκόλουθος τοῦ Θεανθρώπου, θὰ παρακολουθεῖ τίς θεῖες διδασχῆς Του καὶ θὰ βλῆπει τὰ θαύματά Του. Θὰ τὸν συναντήσουμε, μαζί μέ τὸν Φίλιππο, στοὺς θαῦμα τοῦ χορτασμοῦ τῶν πέντε χιλιᾶδων (Ἰω. 6,8). Θὰ τὸν δοῦμε, ἐπίσης, νὰ ὀδηγεῖ, πάλι μαζί μέ τὸν Φίλιππο, στὸν Ἰησοῦ τοὺς Ἑλλήνες, πού ζήτησαν νὰ Τὸν δοῦν. Τότε εἶπε ὁ Κύριος τὴν περὶφημη προφητικὴ φράση: «Ἔχει ἔρθει πιά ἡ ὥρα νὰ δοξαστεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰω. 12,23).

Μετά τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἀνδρέας ἦταν πάντα ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι. Ὅπως δὴποτε παραβρέθηκε, τὸ 49, καὶ στὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο τῶν Ἱεροσολύμων (Πράξ. 15,1-29).

Γιὰ τὴν κατοπινὴ ἀποστολικὴ δράση του δὲν γνωρίζουμε τίποτε ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Ὅσα ἔκανε ὡς τὴ μαρτυρικὴ του τελείωση τὰ μαθαίνουμε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση καὶ διάφορα κείμενα, ὅπως τὸ «Πράξεις καὶ μαρτύριο τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου», τὸ «Πράξεις Ἀνδρέου καὶ Ματθίου», τὸ «Πράξεις καὶ περίοδοι τοῦ ἁγίου ἀπο-

στόλου καὶ πανευφήμου Ἀνδρέου ἐγκωμῶ συμπεπλεγμένοι», τὸ «Μαρτύριο τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου (Passio sancti Andreae apostoli) καὶ, τέλος, τὸ «Περὶ τοῦ βίου, τῶν πράξεων καὶ τῆς τελειότης τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλητού», ἔργο τοῦ μοναχοῦ Ἐπιφανίου τῆς Μονῆς Καλλιστράτων Κωνσταντινουπόλεως (9^{ος} ἢ 10^{ος} αἰ.), στοὺς ὁποῖο συγκεντρώνονται ὅλες οἱ παλαιότερες εἰδήσεις καὶ παραδόσεις γιὰ τὸν ἀπόστολο.

Σύμφωνα μ' αὐτές, πρῶτα πῆγε μέ τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ματθία, τὸν ἀντικαταστάτη τοῦ προδότη Ἰούδα, στὴ Σινώπη τῆς Μαύρης Θάλασσας, ὅπου, μέ ὀρητήριο ἕνα κοντινὸ νησί, κήρυξε τὸν Χριστὸ στους Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἐθνικούς. Οἱ κάτοικοι τῆς Σινώπης ἦταν βουτηγμένοι στὴν ἀμαρτία. Οἱ περισσότεροι δὲν δέχθηκαν τὸ Εὐαγγέλιο. Συνέλαβαν τὸν Ματθία καὶ τὸν ἐκλείσαν στὴ φυλακὴ, σκοπεύοντας νὰ τὸν θανατώσουν. Ἀλλῆ, μέ ἐπέμβαση τοῦ Ἀνδρέα, ὁ ἀπόστολος ἐλευθερώθηκε. Ἔφυγαν, λοιπόν, ἀπὸ κεῖ καὶ πῆγαν στὴν Ἀμισό (Σαμψούντα). Ἐκεῖ ὁ Ἀνδρέας, μέ τὴ διδασχὴ καὶ τὴ θαυματουργία, προσέληκε πολλοὺς εἰδωλολάτρες στὸν Χριστιανισμό. Ἀφοῦ χειροτόνησε πρεσβυτέρους, ἀναχώρησε γιὰ τὴν Τραπεζοῦντα, ὅπου κήρυξε χωρὶς μεγάλη ἐπιτυχία. Ἀπεναντίας, πλοῦσια ἦταν ἡ συγκομιδὴ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ του σπορά στὴν Ἰβηρία, τὴ σημερινὴ Γεωργία, ἀπ' ὅπου γύρισε στὰ Ἱεροσόλυμα.

Στὴ δευτέρη ἱεραποστολικὴ του περιοδεία, μέσω τῆς Ἀντιόχειας, πῆγε στὴν Ἐφεσο, ὅπου συνάντησε τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη τὸν Θεολόγο, καὶ στὴ συνέχεια κήρυξε στὴ Λαοδικεία τῆς Φρυγίας, στὴν Ὀδυσσοῦπολη τῆς Μυσίας, ὅπου ἐργάστηκε ἐντατικά, ἔφερε πολλοὺς στὸν Χριστὸ καὶ κατέστησε ἐπίσκοπο τὸν Ἄππιο, στὴ Νίκαια τῆς Βιθυνίας, ὅπου ἔμεινε δύο χρόνια καὶ χειροτόνησε ἐπίσκοπο τὸν Δρακόντιο, στὴ Νικομήδεια, στὴ Χαλικηδόνα, ὅπου ἐγκατέστησε ἐπίσκοπο τὸν μαθητὴ του Τυχικό, στὴν Ἀμάστριδα, ὅπου ἐγκατέστησε ἐπίσκοπο τὸν Παλμᾶ, καὶ, τέλος, πάλι στὴ Σινώπη. Καὶ τοῦτη τὴ φορά, ὅμως, οἱ Σινωπεῖς ἀντιτάχθηκαν σκληρὰ στοὺς κήρυγμά του. Τὸν ἔπιασαν, τὸν ἔσυραν στὸν δρόμο, τὸν βασάνισαν καὶ τὸν ἔριξαν στὴ φυλακὴ. Λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνει, ἀλλῆ ὁ Κύριος τὸν ἐλευθέρωσε θαυμα-

τουργικά και τόν έσωσε. Τελικά, μέ τήν ύπομονή, τήν άνεξικακία και τή μακροθυμία του σαγήνευσε άρκετούς Σινωπεΐς, πού πίστεψαν στον Χριστό.

Άπό τή Σινώπη έπισκέφθηκε πάλι τήν Άμισό και τήν Τραπεζούντα, γιά νά ένισχύσει τίς έκεί νεόφυτες χριστιανικές κοινότητες. Έπειτα κήρυξε διαδοχικά στους Άθλανούς, στους Ζηκχούς, στους Βοσπορινούς και στους Χερσωνίτες, γιά νά έπιστρέψει άκόμα μιά φορά στή Σινώπη, όπου έγκατέστησε έπίσκοπο τόν Φιλόγο. Έπόμενος σταθμός του ήταν τό Βυζάντιο, ή κατοπινή Κωνσταντινούπολη, όπου, άφου όδήγησε σχεδόν όλους τούς κατοίκους στον Χριστό, χειροτόνησε έπίσκοπο τόν Στάχυ. Τέλος, άφου πέρασε άπό τήν Ήράκλεια τής Θράκης και άπό πολλές πόλεις τής Μακεδονίας, κατέληξε στην Πάτρα τής Πελοποννήσου.

Έδω φιλοξενήθηκε στό σπίτι κάποιου Σωσία, τόν όποιο θεράπευσε άπό άνίατη άσθένεια. Τό θαύμα διαδόθηκε σ' όλη τήν πόλη. Ο Άπόστολος άρχισε νά διδάσκει άκατάπαυστα τόν λαό γιά τόν άληθινό Θεό. Παράλληλα έκανε πολλά θαύματα. Λεπροί γιατρεύτηκαν, τυφλοί βρῆκαν τό φώς τους, παράλυτοι περπάτησαν. Τόν άνθύπατο τής Άχαΐας Λέσβιο, φανατικό ειδωλολάτρη, πού ήθελε νά θανατώσει τόν Άπόστολο, αυτός κατόρθωσε νά τόν κάνει χριστιανό, θεραπεύοντάς τον θαυματουργικά άπό βαριά άρρώστια. Θεράπευσε, έπίσης, τήν άρρωστη Μαξιμίλλα, γυναίκα του διαδόχου του Λεσβίου Αιγεάτη, καθώς και τόν Άηκμάνα, ύπηρετη του άδελφου του Αιγεάτη Στρατοκλή. Έστερα άπ' αυτά, τόσο ή Μαξιμίλλα όσο και ό Στρατοκλή προσήλθαν στον Χριστό. Η μεταστροφή τής γυναίκας του και του άδελφου του έξόργησε τόν ειδωλολάτρη άνθύπατο Αιγεάτη, πού πρόσταξε πρώτα τή φυλάκιση και λίγο άργότερα τή θανάτωση του άποστόλου στον σταυρό. Άκόμα και στον τόπο του μαρτυρίου του ό άγιος, σφικτοδεμένος, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, σέ σταυρό χιαστό, δίδασκε και νουθετούσε γιά τρεΐς όλόκληρες ήμέρες τό πλήθος, πού είχε συγκεντρωθεί έκεί. Τήν τέταρτη ήμέρα ό λαός έξεγέρθηκε, μέ επικεφαλής τόν Στρατοκλή και τή Μαξιμίλλα. Τότε ό Αιγεάτης φοβήθηκε και έτρεξε νά κατεβάσει τόν άγιο άπό τόν σταυρό. Μά ό Άν-

δρέας δέν τόν άφησε. «Καλύτερα είναι», του ειπε, «νά λύσεις τόν έαυτό σου άπό τά vonτά δεσμά τής άσέβειας παρά έμένα άπό τά αισθητά τουτα δεσμά». Και άφου συμβούλεψε τόν λαό νά μείνει σταθερός στή χριστιανική πίστη, τόν ευλόγησε και παρέδωσε τή μακάρια ψυχή του στον Κύριο, σέ ήλικία όγδόντα χρονών, στις 30 Νοεμβρίου του '67. Ο Αιγεάτης, μεταμελημένος, αυτοκτόνησε πέφτοντας άπό μεγάλο ύψος. Ο Στρατοκλή και ή Μαξιμίλλα κατέβασαν τό άποστολικό σώμα άπό τόν σταυρό, τό άλειψαν μέ μύρα και τό ένταφίασαν σέ έπίσημο τόπο, κοντά στή θάλασσα.

Τά τίμια λείψανά του, μαζί μέ τά λείψανα του ευαγγελιστή Λουκά άπό τή Βοιωτία, μεταφέρθηκαν στην Κωνσταντινούπολη άπό τόν αυτοκράτορα Κωνσταντίνο (337-361), γίο του Μεγάλου Κωνσταντίνου, και τοποθετήθηκαν στον ναό των Άγίων Άποστόλων (3 Μαρτίου του 357). Τό 550 κατατέθηκαν, τουλάχιστον χωρίς τήν κάρα, στην άγία Τράπεζα του νέου ναού των Άγίων Άποστόλων, πού έχτισε ό Ίουστινιανός (527-565). Τό 1204 τά άρπαξαν οι Λατίνοι, τά μετέφεραν στην Ίταλία και τά κατέθεσαν, τό 1208, στον ναό του Άγίου Άνδρέα Άμάληφης. Τήν κάρα του άγίου, πού τήν είχε στείλει πίσω στην Πάτρα ό αυτοκράτορας Βασίλειος Α΄ Μακεδών (867-886), τή μετέφερε (16 Νοεμβρίου 1460) στην Ίταλία ό δεσπότης του Μωριά Θωμάς Παλαιολόγος, άδελφός του τελευταίου αυτοκράτορα Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου (1448-1453), λίγο πριν κυριευθεί ή άχαϊκή πρωτεύουσα άπό τούς Τούρκους. Άπό τήν Άγκώνα παραλήφθηκε ή κάρα και μεταφέρθηκε στην πόλη Ναρνία (άρχές του 1461) και έπειτα στή Ρώμη (Άπρίλιος του 1462). Στις 17 Ίουνίου του 1464 κατατέθηκε στό ναό του Άγίου Πέτρου, γιά νά έπιστραφεί στην Πάτρα στις 26 Σεπτεμβρίου του 1964. Έσο γιά τόν σταυρό του μαρτυρίου του Άποστόλου, αυτός είχε μεταφερθεί άπό τήν Κωνσταντινούπολη στή Γαλλία πριν άπό τό 1250 και φυλασσόταν στην κρύπτη του Άγίου Βίκτωρα στή Μασσαλία, άπ' όπου έπιστράφηκε στην Πάτρα στις 19 Ίανουαρίου του 1980.

Μ.Σ.Π.

Βήματα τῆς Ὁρθοδοξίας στό Μαλάουι

Στὴν περιοχή Ναμουέρα τοῦ Μαλάουι, μερικά χρόνια πρὶν, χτίσαμε τὸ Ναὸ τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα. Ὁ δωρητὴς τὸν ὁποῖο ὀδήγησε ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ ἀναλάβει τὴ δαπάνη τῆς ἀνέγερσης τοῦ Ναοῦ, μᾶς παρακάλεσε νὰ τὸν ἀφιερώσουμε καὶ στὸν Ἅγιο Ἀντύπα, πού εἶναι ὁ προστάτης τῶν ὀδοντιάτρων.

Σ' αὐτὸν τὸν περικαλλῆ Ναὸ ὑπηρετεῖ σήμερα ὁ ντόπιος ἱερέας π. Πέτρος. Ὁ ἐν λόγῳ ζηλωτὴς κληρικός, πού μιλάει ἐκτὸς τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ τίς δύο τοπικὲς διαλέκτους τσιτσέουα καὶ γιάου, ἀπὸ κοινοῦ μέ τὴν πρεσβυτέρα καὶ τὰ παιδιά του ἀγωνίζεται νὰ μεταδώσει τὴν Ὁρθοδοξία στοὺς συντοπίτες του. Λίγο καιρὸ πρὶν μᾶς ζήτησε νὰ τοῦ ἀγοράσουμε δύο ποδήλατα, ὥστε νὰ φτάνει μαζί μέ κάποιον ἀκόμη συνεργάτη τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου καὶ στὰ πιά ἀπομακρυσμένα χωριά γιὰ νὰ κηρύττει τὸν Χριστό. Δέν φεῖδεται ταλαιπωριῶν καὶ κόπων προκειμένου νὰ μεταλαμπαδεύσει τὸ φῶς τῆς πίστεως.

Ἡ Ναμουέρα εἶναι ἡ μοναδικὴ περιοχή σέ ὀλόκληρο τὸ Μαλάουι, πού τὸ 90% τοῦ πληθυσμοῦ της εἶναι μουσουλμάνοι. Εὐκόη, λοιπόν, καταλαβαίνει κανεὶς πόσο δύσκολο εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Ὁρθόδοξου ἱερέα. Ὁ π. Πέτρος, ὅμως, εἶναι ἕνας σύγχρονος ὁμολογητὴς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἀποτελεῖ ἀξιόμιμτο πρότυπο ἱεραποστόλου, τοῦ ὁποῖου ἡ ζωὴ χαρακτηρίζεται ἀπὸ αὐταπάρνηση καὶ ἠρωισμό.

Συχνά κινδύνεψε τόσο ὁ ἴδιος ὅσο καὶ ἡ οἰκογένειά του, ἀπὸ ἐκείνους πού δέν βλέπουν μέ συμπάθεια καὶ χωρίς προκατάληψη τὴν παρουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν περιοχή. Πρόσφατα δέχθηκε μεταμεσονύκτια ἐπίθεση στό σπίτι του. Εὐτυχῶς ἡ ἀναστάτωση πού δημιουργήθηκε, ἀνάγκασε τοὺς δρᾶστες νὰ τραποῦν σέ φυγή. Ἡ Παναγία προστάτεψε καὶ τὸν ἱερέα μας καὶ τὴν καλὴ του οἰκογένεια.

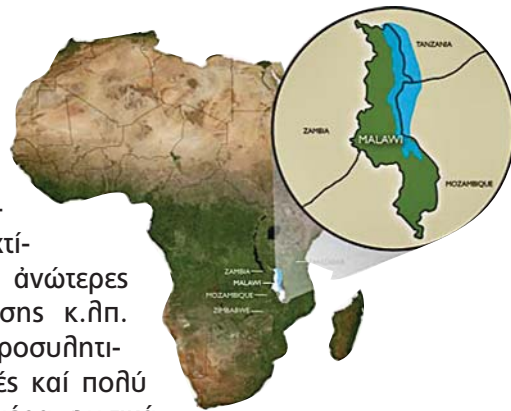
Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ μουσουλμάνοι κάνουν μεγάλες ἐπενδύσεις καὶ πολλὰ ἔργα στοὺς πάμφτωχους

ἰθαγενεῖς κατοίκους. Διανοίγουν πηγὰδια ἀκόμη καὶ στὰ πιά ἀπομακρυσμένα μέρη, χτίζουν σχολεῖα καὶ ἀνώτερες σχολές ἐπιμόρφωσης κ.λπ. Οἱ προσπάθειες προσυλητισμοῦ εἶναι ἐντατικές καὶ πολὺ μεγάλες. Στὴ Ναμουέρα, φυσικά, ἡ ἡμέρα τῆς ἐπίσημης τοπικῆς ἀργίας εἶναι ἡ Παρασκευὴ καὶ ὄχι ἡ Κυριακὴ. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, φέρουν τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνδύματα τῶν μουσουλμάνων· οἱ ἄνδρες τὸ πλεκτὸ σκουφάκι καὶ οἱ γυναῖκες τὴ μαντίλα.

Γίνεται, πιστεύω, εὐκόη ἀντιληπτό πόσο οὐσιαστικὴ καὶ μεγάλη εἶναι ἡ ἀξία τῆς παρουσίας μας στὸν τόπο αὐτό. Λειτουργεῖ ἕνα Ὁρθόδοξο Θυσιαστήριο, μέσα στὴν καρδιά τοῦ μουσουλμανικοῦ στοιχείου. Ὁ πόθος μας εἶναι νὰ χτίσουμε ἕνα σχολεῖο, ὅπου τὰ παιδιά θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρία παράλληλα μέ τὴν ἐγκύκλια μόρφωσή τους, νὰ μαθαίνουν καὶ γιὰ τὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ πενιχρὲς οικονομικὲς δυνατότητές μας, δυστυχῶς, μᾶς ἀποθαρρύνουν. Τὸ πολυδιάστατο ἱεραποστολικὸ ἔργο δοκιμάζεται, ἐξαιτίας τῆς συνεχιζόμενης κρίσης στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο. Δέν ἀπεληπιζόμαστε, ὅμως, γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου, μᾶς καταδιώκει πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας. Ὅτι ἔχουμε ἐπιτύχει μέχρι σήμερα, τὸ ἔχουμε καταφέρει μέ τὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Δέν μᾶς ἄφησε ποτέ καὶ πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι δέν θὰ μᾶς ἀφήσει καὶ τώρα.

Κάποιοι, ἴσως, νὰ ἀναρωτιοῦνται πόσοι εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι στὴν περιοχή καὶ πόσοι ἀπὸ αὐτοὺς ἐκκλησιάζονται. Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι πρόκειται γιὰ μερικὲς δεκάδες. Δέν εἶναι, ὄντως, πάρα πολλοί. Εἶναι, ὅμως, ἡ «μαγιά» πού θὰ αὐξήσει τὴ ζύμη. Οἱ λιγοστοὶ ἀπόστολοι πού θὰ γνωρίσουν καὶ στοὺς ἄλλους τὴν Ἀλήθεια. Μήπως ἔτσι δέν ἦταν καὶ στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους; Προσευχόμαστε ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ στερεώνει τοὺς νεόφυτους ἀδελφούς μας στὴν Ὁρθόδοξη πίστη καὶ νὰ ἐνδυναμώνει τὴν Ἐκκλησία Του καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἐσχάτη τῆς γῆς.

*Ἀπὸ τὸ Ἱεραποστολικὸ Κλημάκιο τοῦ Μαλάουι
π. Ἐρμόλαος Ἰατροῦ*

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Συνήλθε στις 24 Νοεμβρίου 2015, σέ τακτική Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Μακαριώτατου Πάπα καί Πατριάρχου κ. Θεοδώρου Β΄. Πρὶν τήν Συνεδρίαση τελέσθηκε θεία Λειτουργία στό Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Θεοδώρων καί ἀκολουθῶς ἐπιμνημόσυνη δέηση στή μνήμη τοῦ Μακαριστοῦ Πατριάρχου Πέτρου Ζ΄.

Τήν ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν ἐκήρυξε ὁ Μακαριώτατος, ἀπευθύνοντας χαιρετισμό πρὸς τὰ Συνοδικά μέλη. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος ἀντιφώνησε τόν Πατριάρχη ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων καί Θεοφιλεστάτων Ἱεραρχῶν. Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε διεξοδικά τήν Ἱερά Σύνοδο γιά τό ἔργο πού ἔγινε κατά τήν διαρρεύσασα χρονική περίοδο σέ ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας τοῦ Πατριαρχείου.

Διά τῆς ἐκδόσεως Πατριαρχικῶν καί Συνοδικῶν Τόμων, ἰδρύθηκαν δύο νέες Ἐπισκοπές: «Νιέρι καί Ὑόρους Κένυας» καί «Κισούμου καί

Δυτικῆς Κένυας», οἱ ὁποῖες προήλθαν ἀπό τήν κατάτμηση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κένυας, πού μετονομάστηκε «Ἱερά Μητρόπολη Ναϊρόμπι». Ἱερά Μητρόπολη Κεντρώας Ἀφρικῆς μετονομάστηκε σέ «Ἱερά Μητρόπολη Κινσάσα».

Ἀκολούθησαν οἱ κάτωθι ἐκλογές πού ἀφοροῦν τίς χώρες στίς ὁποῖες ἐξελίσσεται ἱεραποστολικό ἔργο. Νέος Μητροπολίτης Ζάμπιας καί Μαλάουϊ ἐξελέγη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης. Γενομένης δέ ἀποδεκτῆς τῆς παραιτήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἸΑκκρας κ. Σάββα, ἐξελέγη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Νάρκισσος, ἐνῶ Μητροπολίτης Νουβίας ἐξελέγη ὁ πρῶν Μητροπολίτης ἸΑκκρας κ. Σάββας.

Στή συνέχεια πληρώθηκε ἡ Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης διά τῆς ἐκλογῆς τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Βερενίκης κ. Χρυσσοστόμου. Νέος Ἐπίσκοπος Νιέρι ἐξελέγη ὁ Βοηθός Ἐπίσκοπος Νιτρίας κ. Νεόφυτος καί νέος Ἐπίσκοπος Κισούμου ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Ἀκούντα, ἀμφότεροι ἀπό τήν Κένυα.

Οἱ ἐργασίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεχίσθηκαν τό ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας μέ τήν παρουσίαση τῶν πεπραγμένων καί τῶν ἱεραποστολικῶν δραστηριοτήτων ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν.

Μετά τό πέρας τῆς ἐσπερινῆς Συνεδρίασης οἱ νεοεκλεγέντες Σεβ. Μητροπολίτες Ζάμπιας καί Μαλάουϊ κ. Ἰωάννης, ἸΑκκρας κ. Νάρκισσος καί Νουβίας κ. Σάββας, ἔδωσαν ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τό Μέγα Μήνυμα στό Ἱερό Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Ἐπιμέλεια Γ. Ἐ. Ἰ.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΩΣΠΩΝ & ΘΟΡΔΑΙΑΣ
Θ Ε Ο Κ Λ Η Τ Ο Σ
531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ
Τηλέφ.: 2385028862, Τηλεμοιότ.: 2385028863

Ἐν Φλωρίνῃ τῆ 26ῃ Ὀκτωβρίου 2015

Πρὸς
τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον
Φαναρίου
κ. Ἀγαθάγγελον
Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
εἰς ΑΘΗΝΑΣ

Θεοφιλέστατε καὶ ἴλιαν ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἰλιαν συγκεκινημένοι παρελάβομεν τὰ ἀντίτυπα τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὰ φιλαδέλφως ἡμῖν ὑφ' Ὑμῶν ἀποσταλέντα, καὶ σπεύδομεν ἀσμένως νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς Ὑμᾶς βαθυκαρδίου εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ τιμητικῇ ἀποστολῇ αὐτῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ Ὑμετέρῃ εὐγενεστάτῃ, προθυμοτάτῃ καὶ ἀμέσῳ ἀναποκρίσει εἰς τὴν πρό ὀλίγου μόνον καιροῦ διατυπωθεῖσαν σχετικὴν παράκλησιν ἡμῶν.

Ἦδη διενείμαμεν τὰ ἐξ αὐτῶν πρῶτα ἀντίτυπα τοῖς ὑπηρετοῦσι ἐν τοῖς παραμεροθορίοις φυλακίοις καὶ ταῖς στρατιωτικαῖς μονάσιν τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφερείας, πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ κατὰ Θεὸν οἰκοδομὴν τῶν στρατευομένων νέων τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Τὰ δέ πλεῖστα ἐκ τῶν ἀποσταλέντων ἀντιτύπων τῆς Καινῆς Διαθήκης διανεμήθησαν ἀμέσως ἅπασιν τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολεῖοις τῆς ἀκριτικῆς πόλεως Φλωρίνης, πρὸς ἀνάδειξιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς σπουδαιότητος τοῦ θεσμοῦ τῆς Κατηχητικῆς Διακονίας καὶ περαιτέρω ἐνθάρρυνσιν τῶν νέων δι' ἐνεργόν καὶ ἐνσυνείδητον συμμετοχὴν τῶν εἰς αὐτὴν.

Πρὸς δέ τούτοις, ἀποστέλλομεν Ὑμῖν σχετικὴν φωτογραφίαν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολεῖων τῆς πόλεως Φλωρίνης, οἵτινες ἀσμένως ἐγένοντο ἀποδέκται τῆς πολυτίμου Ὑμετέρας προσφορᾶς τῶν ἀντιτύπων τοῦ Θεοπνεύστου Εὐαγγελίου.

Οὐ παυόμεθα δέ διαρκῶς εὐγνωμονοῦντες Ὑμᾶς διὰ τὴν ἀπρόσκοπον καὶ πλουσιόδωρον, μέσῳ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ὑμετέραν συμβολὴν εἰς τὴν ποιμαντικὴν καὶ κατηχητικὴν διακονίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὅθεν, ἐκφράζοντες αὐθὺς τὰς εὐγνωμόνους ἡμῶν εὐχαριστίας, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Πανάγαθος καὶ Πάνσοφος Θεὸς ἐπευλογῇ δαψιλῶς τὴν Ὑμετέραν Θεοφιλή τε καὶ φιλόανθρωπον βιοτήν καὶ προσφορὰν ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς καὶ τὸ ἀνεκτιμήτου ἀξίας πολυποικίλον ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διατελοῦντες,

Μετὰ τῆς αἰ. Κυρίας Θεοκλής
† Ὁ Φλωρίνης, Πρωσπῶν & Θορδαίας
ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

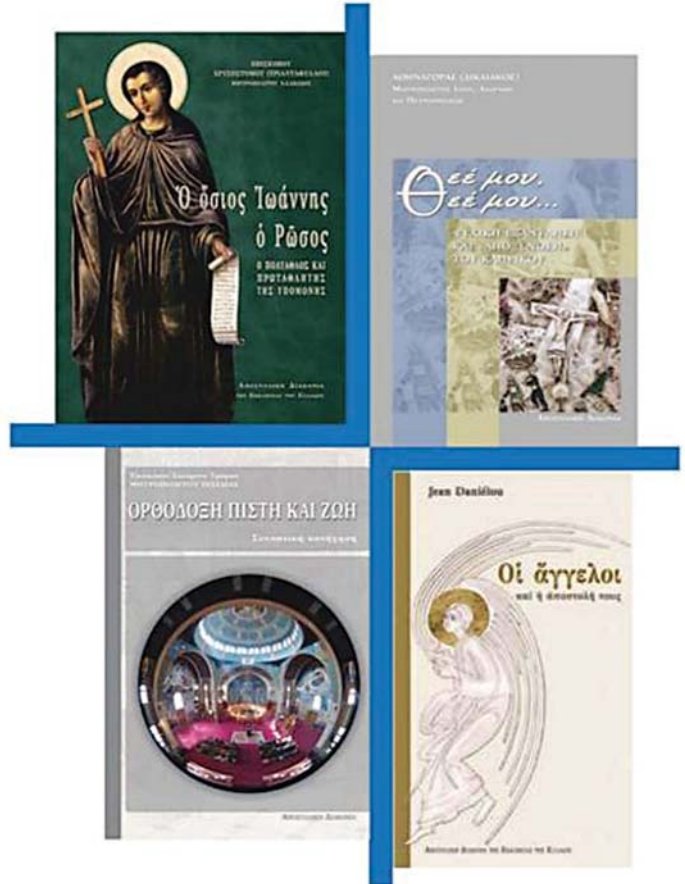
Εὐχαριστήρια ἐπιστολὴ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Φλωρίνης κ. Θεοκλήτου πρὸς τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο, Γενικὸν Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, γιὰ τὴν ἀμεση ἀναπόκριση τοῦ Ὄργανοιμοῦ στό αἴτημα ἀποστολῆς ἀντιτύπων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Στὴ φωτογραφία διακρίνεται ὁ Σεβασμιώτατος μετὰ τοὺς μικροὺς μαθητὲς κατηχητικοῦ σχολείου τῆς Μητροπόλεώς του, μετὰ τὴν διανομὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Παρουσίαση νέων εκδόσεων ἀπό τήν Ἀποστολική Διακονία

Ἐκδήλωση μέ τόν γενικό τίτλο «*Πνευματική Τετρακτύς*», διοργάνωσε ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νά παρουσιάσει στό ἀναγνωστικό κοινό τῶν εκδόσεών της τέσσερις νέους τίτλους. Ἡ παρουσίαση πραγματοποιήθηκε τό ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 7 Ὀκτωβρίου 2015, στό ἀμφιθέατρο τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασικῶν Σπουδῶν, στό κῶρο τῆς Γενναδείου Βιβλιοθήκης.

Τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρο Β΄ ἐκπροσώπησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πτολεμαΐδος κ. Ἐμμανουήλ, ἐνῶ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β΄ παρέστη καί ἀπνύθυνε χαιρετισμό ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος. Ὁ Γενικός Γραμματέας Ἐθνοσκευμάτων κ. Γεώργιος Καλιατζῆς ἐκπροσώπησε τόν Ἑλληνα Πρωθυπουργό καθώς καί τόν Ὑπουργό Παιδείας. Τήν ἐκδήλωση παρακολούθησαν, ἐπίσης, δεκάδες ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, καθηγητές πανεπιστημίου καί πλῆθος κόσμος, πού ἀπό νωρίς κατέκλεισαν τόν κῶρο τῆς παρουσίας.

Στήν εἰσαγωγική προσφώνησή του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, μεταξύ ἄλλων ἀνέφερε καί τά ἑξῆς: «Ἡ Πνευματική Τετρακτύς συνδέει τέσσερα σαφῶς διαφορετικά κατά τόν τίτλο τους θεολογικά ἔργα, ἀλλήλα ἢ κοινή ἀναφορά τους τήν πνευματική ζωή τῶν πιστῶν ἀναδεικνύει τόσο τή βαθύτερη ἐσωτερική τους ἐνότητα, ὅσο καί τήν ἀτέρμονα ἀναγωγική κλίμακα τῶν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων τοῦ κάθε πιστοῦ, ἤτοι κληρικοῦ, μοναχοῦ ἢ λαϊκοῦ... Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή, ἡ ἀποστολή τῶν Ἀγγέλων συνδέεται ἄρρηκτα μέ τό ὄλο μυστήριό τῆς ἐν Χριστῷ Θεῆς Οἰκονομίας γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τή Δημιουργία μέχρι τά Ἔσχατα· ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος, εἶναι γιά τήν ἐκκλησιαστική συνείδηση ἕνα ὑπέροχο ὑπόδειγμα ἀγγελικοῦ βίου· ἡ Ὁρθόδοξη πίστη καί ζωή προτείνεται ὡς μία ἀσκητική κλίμακα πνευματικῶν ἀγωνι-

σμάτων, καί ἡ ἐπίκληση «*Θεέ μου, Θεέ μου*» ἐκφράζει τήν ἀγωνία τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν τεταγμένων σέ τάξη διδασκαλίας στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἀντιμέτωπιση τῶν ποικίλων πνευματικῶν συγχύσεων τῶν πιστῶν».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος παρουσίασε τό ἔργο τοῦ Jean Daniélou «*Οἱ Ἄγγελοι καί ἡ ἀποστολή τους*», τονίζοντας τή θεολογική σπουδαιότητα τῆς ἐν λόγῳ μελέτης, ἀλλήλα καί τήν ἐν γένει σημαντική συνεισφορά τοῦ περίφημου ἐλληνοιστῆ πατρολόγου στή μελέτη τῆς πατερικῆς θεολογίας τῶν τεσσάρων πρώτων αἰῶνων τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Διευθυντής τοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία» κ. Σταῦρος Γιαγκάζογλου παρουσίασε τό ἔργο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου «Ὁ ὁσῖος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος», τονίζοντας μεταξύ ἄλλων τή σπουδαιότητα πού ἔχει γιά τήν κάθε τοπική Ἐκκλησία ὁ ἅγιος – προσάτης αὐτῆς, ἔννοια ἡ ὁποία ἀπουσιάζει παντελῶς ἀπό τήν Προτεσταντική παράδοση καί ἐκκλησιολογία.

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Κασιάρας, Διευθυντής τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρουσίασε τό ἔργο «Ὁρθόδοξη πίστη καί ζωή» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Πισιδίας κ. Σωτηρίου, ὑπογραμμίζοντας τή σπουδαιότητα τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας καί τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῶν πιστῶν στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τίς προκλήσεις τῆς σύγχρονης πραγματικότητας.

Ὁ π. Βασίλειος Καλλιμακάνης, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ, παρουσίασε τό ἔργο «Θεέ μου Θεέ μου... Ψυχική ἐξάντληση καί ἀποξένωση τοῦ κληρικοῦ», τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετρουπόλεως κ. Ἀθναγόρα, ὑπογραμμίζοντας τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ σύγχρονος κληρικός καί τίς προκλήσεις στίς ὁποῖες πρέπει νά ἀπαντήσει προκειμένου νά καταστεί ἀληθῶς ἐν Χριστῷ πνευματικός ποιμὴν γιά τό πλήρωμά του.

Ἡ ἐκδήλωση ὁλοκληρώθηκε μέ τήν προβολή τοῦ ἐνδιαφέροντος καί καλαισθητοῦ ντοκιμαντέρ «Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος, ὁ πολυάθλος καί πρωταθλητής τῆς ὑπομονῆς», παραγωγή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Γραφεῖο Ὁπτικοακουστικῶν τῆς Ἀ.Δ.

Μία νέα κοινωνική πρωτοβουλία τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Ὁ Ἐμπορικός Διευθυντής τῆς Medical Pharmaquality κ. Προκόπης Παπαθανασίου παραδίδει φαρμακευτικό ὑλικό στόν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο

Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρά τίς ἀντίξοες συνθήκες καί τίς ποικίλες δυσκολίες τῶν καιρῶν, ἀγωνίζεται ὄχι μόνο γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ, κατηχητικοῦ, ἐκδοτικοῦ καί πολιτιστικοῦ ἔργου αὐτῆς, ἀλλά καί γιά τή συμμετοχή της στήν ἐνίσχυση τῶν κοινωνικῶν καί φιλανθρωπικῶν δράσεων καί δομῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, τόσο στό ἐσωτερικό τῆς πατρίδας μας ὅσο καί στίς χώρες τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Γιά τόν λόγο αὐτό καί μετά ἀπό πρωτοβουλία τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Φαναρίου κ. Ἀγαθαγγέλιου, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὁργανισμοῦ, σέ συνεχή ροή, ἀποστέλλεται πρὸς ἐνίσχυση τῶν Κοινωνικῶν Ἱατρειῶν καί φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων τῶν κατά τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, φαρμακευτικό ὑλικό ὑψηλοῦ κόστους καί γιά σοβαρές παθήσεις, καθὼς ἐπίσης καί βρεφικά γάλατα. Τό ἀμέσως προηγούμενο χρονικό διάστημα ὁλοκληρώθηκε ἡ πρώτη ἀποστολή, τῆς ὁποίας τό οικονομικό ὕψος ἀνῆλθε στό ποσό τῶν 900.000,00 εὐρώ. Τό ὑλικό εἶναι χορηγία πρὸς τήν Ἀποστολική Διακονία, τῶν Φαρμακευτικῶν Ἐταιριῶν Bennett καί Medical Pharmaquality.

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἔνυπορεῖτό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. 1α' 29)

**Ἀπὸ 1-07-2015 ἕως 30-09-2015 προσεφέρθησαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτε-
ρικής Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστο-
λικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω
χρηματικά ποσά γιὰ τὸ ἱεραπο-
στολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:**

Vozaites Thalia 260,54 • Ἀδελφὸς Π. 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3275) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3225, 3522, 3533, 3539) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3612) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3246, 3526, 3545) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3834) 45 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3218) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3278) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3357) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3228) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3168) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3258) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3535) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3421) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3277) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3244) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3538) 24,24 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3430) 300 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1412) 90 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1411) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3527) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3895) 300 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1405) 80 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1401) 60 • Ἀποστόλου Β. 10 • Ἀραμπατζίδου Σταυρούλα 500 • Ἀττάρτ Ἀθανάσιο 10 • Βαλιβάνη Δέσποινα 50 • Βαλλιανὰτο Σωτήριος 50 • Βαϊζόγλου Δέσποινα 200 • Βιολάκη Ἐμμανουήλ 5 • Βολονάκη Ἑλένη 30 • Βουκουλιάρη Στέλλα 50 • Γαυρίδου Σοφία 150 • Γεωργακοπούλου Ἀθηνᾶ 40 • Γιαννέλου Ἡλέκτρα 30 • Γκίνη Βασίλειος 21 • Γκότση Χρῆστο 30 • Γραμματι-

κοῦ Ἀλεξάνδρα 300 • Γρίβα Μιχάλη 10 • Δανιηλίδη Χρῆστο 5 • Δασούρα Βασίλειος 10 • Διαμαντόπουλο Διονύσιο 150 • Δρακουλάκη Μενέλαος 50 • Εὐθυμίου Γεώργιο 100 • Ζαγκανᾶ Μαρία 20 • Ζανέτη Μαρία 120 • Ζαρκαδοῦλα Ἰωάννη 200 • Ζηλιανᾶκη Ἑλένη 50 • Ζουμπουλόγλου Χρυσουγή 50 • Ἰσχυαστήριος «ΟΙ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 40 • Θεοδοσιάδη Εὐγένιος 120 • Θεοδωρακοπούλου Εὐαγγελία 25 • Θεοφάνους Στυλιανὸς 147,5 • Θηρεσία 40 • Κακαράτζα Ἀντώνιος 20 • Καμπεζίδη Ἀντώνιος 70 • Καπίκη Δημήτριος 30 • Καραολιάνη Κων/νο 100 • Καρδάση Μάνος 350 • Καρκάνη Φίλιππος 20 • Κετσιμπάση Χαρ. Μαρίκα 60 • Κονδύλη Ἰω. 100 • Κούγια Αἰκατερίνη 25 • Κουκουβίνο Βασ. 30 • Κούλη Ἄννα 20 • Κουλικούρη Παναγιώτα 100 • Κουπαράνη Στέργιο 6 • Κουτσογιαννάκη Δ. 140 • Κρενδηρόπουλο Γεώργιο 150 • Κυπριωτάκη Καλλιόπη 50 • Κωνσταντινίδη Εὐάγγελος 30 • Κωνσταντινίδου Ἑλεοῦσα Μαρία 50 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 40 • Λάμπρου Ἀναστασία 50 • Λειβαδοπούλου Ἀναστασία 30 • Λυδία 100 • Μάμα Εὐάγγελος 15 • Μανωλοπούλου Εὐαγγελία 20 • Μαρκαντωνάτο Γεώργιο 50 • Μαρκέλου Γεωργία 40 • Μητροπολίτη Λαρίσης 100 • Μποζόπουλο Κων/νο 50 • Μυρίδη Νικόλαος 46 • Ναθαναήλ Ἐλευθερία 100 • Ντιώνια Φωτεινή 40 • Ξενίτη Βασιλική 30 • Πανταζοπούλου Ἀδμα-

ντία 100 • Παπαγεωργίου Γεώργιο 50 • Παπαδόπουλο Σισών 400 • Παπακωνσταντίνου Ἀγγελική 10 • Παπαποστόλου Ἑλένη 100 • Παπαϊωάννου Ἀγγελική 50 • Πατούνα Ἐμ. 60 • Παχιαδάκη Νικόλαος 20 • Πέτσιος Βύρωνας 100 • Πεχλιβάνη Νικ. 50 • Πλακουτῆ Ἀθ. 20 • Ρεκάτα Χρῆστο 30 • Ρουσιανίδου Θεογνωσία 500 • Σακελλάρη Γεώργιο 200 • Σαλεβουράκη Σταῦρος 40 • Σαχινίδου Σταυρούλα 20 • Σεμερτζίδου Σταυρούλα 100 • Σιμώνη Ἐμ. Ἑλένη 25 • Σκαμπετζάκη Περικλῆ 30 • Σουρίδη Ἡλία, ἰατρός 50 • Σταύρου Κων/νο 30 • Στεργίου Παναγιώτη 40 • Στυλιανίδη Ἀνδρέας 50 • Σχολλῆ Ἀπολυτρωτική Ἰν. Θεοτόκου 450 • Σωτηράκου Κυριακή 46 • Τασιοῦ Ἀθηνᾶ 40 • Τζίντζιο Γεώργιο 60 • Τζίντζιου Ὀλγα 30 • Τζουανᾶκη Εὐσεβεία 20 • Τόκα Τηλέμαχος 45 • Τόμπρο Δημήτριος 50 • Τραϊκάκη Σπυρίδωνα 50 • Τριανταφύλλου Εὐγενία 10 • Τσαντήλα Μόκκα Ἀθανασία 50 • Τσιαντούλα Ἑλένη 30 • Τσίρμπα Ἀντώνιος 50 • Τσίρο Γεώργιο 100 • Τσογκάλη Παν. 100 • Τσοπανίδη Νικ. 100 • Τσόπουλο Μάριος 50 • Ὑφαντῆ Ἰωάννη 30 • Φούγια Κων/νο 300 • Χοιράκη Στυλιανὸς 5 • Χαντζῆ Τριαντάφυλλος 50 • Χαραλάμπος Στέλλα 8 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 15 • Χριστοπούλου Ἀλεξάνδρα 100 • Ψαρουδάκη Παναγιώτα 50.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεμελίωση Ναού καί Ίεραποστολικού Κέντρου στή Βόρεια Μοζαμβίκη <i>Ήπό τήν Ίερά Ήπισκοπή Μοζαμβίκης</i>	2
Χριστιανική Ίεραποστολή καί Πανορθόδοξη Σύνοδος <i>Δημήτριος Κεραμιδάς Δρ. Ίεραποστολικής</i>	3
Χριστούγεννα στό Pointe Noire <i>Ήπό τήν Ίερά Ήπισκοπή Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν</i>	11
Πατριαρχική περιοδεία στήν Ουγκάντα <i>Ήπιμέλεια Γ. Ή. Ί.</i>	12
Ή Πατριάρχης Ήλεξανδρείας στό Παναφρικανικό Κοινοβούλιο <i>Ήπό τό Πατριαρχείο Ήλεξανδρείας</i>	16
Παραμερίζοντας τίς δυσκολίες... <i>† Ή Κατάγκκας Μελέτιος</i>	21
Ή Πρωτόκλήτος Ήπόστολος Ήνδρέας <i>Μ.Σ.Π.</i>	22
Βήματα τής Ήρθοδοξίας στό Μαλάουι <i>Ήπό τό Ίεραποστολικό Κλημάκιο του Μαλάουι π. Ήρμόλαος Ίατρού</i>	25
Ήργασίες τής Ήρεās Συνόδου του Πατριαρχείου Ήλεξανδρείας <i>Ήπιμέλεια Γ. Ή. Ί.</i>	26
Εύχαριστήρια έπιστολή	27
Παρουσίαση νέων έκδόσεων άπό τήν Ήποστολική Διακονία <i>Γραφείο Ήπτικοακουστικών τής Α.Δ.</i>	28
Μιά νέα κοινωνική πρωτοβουλία τής Ήποστολικής Διακονίας	29
Δωρητές <i>Εύάγγελος Δ. Ζουρδούμης</i>	30

Ήξώφυλλο: Μαθήτρια του Σχολείου «Ήγιος Ίγνάτιος» τής Ήρθόδοξης Ίεραποστολής στήν Ίνδια κατά τήν ώρα τής πρωινής προσευχής.
Ήπισθόφυλλο: Ή κεντρική είσοδος του Σχολείου.
(Φωτογραφίες τής Κωνσταντίνης Κανελληπούλου)

Πάντα τά έθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ήτος ΑΔ΄, τεύχος 136, Ήκτ. - Νοέμ. - Δεκ. 2015
Τριμηνιαίο Ίεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεί με τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ορθόδοξες Ίεραποστολικές προσπάθειες ανά τον κόσμο.

* Ήνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα του κόσμου, που περιλαμβάνει τόσα έθνη με ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ήδιοκτήτης: Ήποστολική Διακονία τής Ήκκλησίας τής Ήλλάδος - Ίωάννου Γενναδίου 14 - Ήθήνα 115 21.

Ήκδότης-Διευθυντής: Ή Ήπίσκοπος Φαναρίου κ. Ήγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τής Ήποστολικής Διακονίας τής Ήκκλησίας τής Ήλλάδος, Ίασιού 1, 115 21 Ήθήνα.

Ήδρυτής: Ή Αρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ήλβανίας κ. Ήναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά έτη 1981-1992.

Ήπεύθυνος Ήλης: Εύάγγελος Ν. Μαρινόπουλος.

Σύνταξη - Ήπιμέλεια έκδόσεως: Γραφείο Ήξωτερικών Ίεραποστολής τής Ήποστολικής Διακονίας.

Ήπιστολές - Ήμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ήποστολική Διακονία, Ίω. Γενναδίου 14 - Ήθήνα 115 21 - Τηλ. 210-7272.315 - 316 - 313. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ήσωτερικού	€ 5
Κύπρου	€ 12
Ευρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τούς φοιτητές καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσό τής συνδρομής έχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν άποσκοπεί μόνο στήν κάλυψη των έξόδων έκδόσεως του περιοδικού, αλλά καί στή διαμόρφωση υπεύθυνης Ίεραποστολικής συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν έκδοση του περιοδικού.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κωβαίος.
Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κρουσέρι Ήταιχης

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 34, No 136, Okt.- Nov. - Dec. 2015

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. - 115 21 Athens - GREECE. Tel. +3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική έπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τής Ήποστολικής Διακονίας τής Ήκκλησίας τής Ήλλάδος

PHILANTHROPIC SOCIETY OF THE ORTHODOX CHURCH
ST. IGNATIUS HIGH SCHOOL

ΠΑΝΦΩΤΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Της Γραφείας
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αρμόδιος Έλεγχος
5

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536